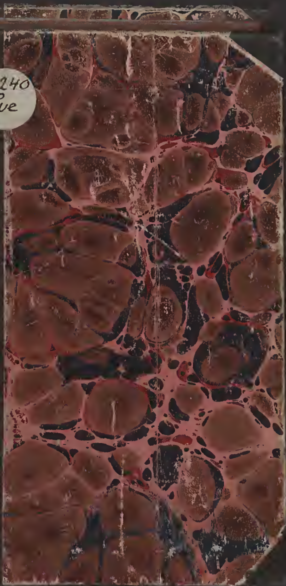

Allra Stiada
Aß Himna: gæd, hijr bit Eg
fu hliöter, og njöter, so sem ad
vm Suañan Ræd, bijnum vapeñ
degda giød, mz marg slagt
Moote.

liunar bra
mj
r Marga go
m Pyter
Lkyn

SPECVLVM AMICITIÆ

Þad er

Vina speigell

J huorium ad sia ma/ hu-
ad godur Vinskapur er/ Huad
Dyrmætur Fiesiodur hñ er/ Huör-
nen hñ skal byria/reyna ⁊ auka/
Og til æfeloka stadfastlega
hallda

Med mörgū fögrū Mals-
greinum/ Historium ⁊ Epterdæm-
um/ af h. Ritningū/ ⁊ gamallra Læ-
rdra Bokum / i þysku Male
samsettur af Sigismundo Sue-
vo/ Predikara til Lauben

Og nu þeim Godhiortudu christnu
til Undervijsunar/ Gagns ⁊ Goda
prentadur a Holum.

ANNO
M. DC. XVIII.

Ein Bæn

O þú Jeſu chriſte helga, [illegible] blod at [illegible] [illegible] drukna fyrir mig [illegible] eftir þina [illegible] chriſti [illegible] mig [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] barnsins mig [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mig [illegible] alldrei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] veranda fyrir mig [illegible] [illegible] [illegible] mig [illegible] lat mig koma [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] allri [illegible] alda

Amen [illegible]

E Rlegum og Velvis-
sum Heidurs Manne/ Ara
Magnussyne Konunglegrar Majestat:
Sysslumanne i Isafiardar Syslu. Nad
Myskun og Fridur/ af Gude Fød
ur og Drottne vorum Jesu Christo/ med Samvertan þess ver
duga Hellaga Anda.

VAR vor Endurlausnare Jesus Christus hann talar um Teikner þau sem skie eiga fyrer hins siđ-
i stu Tilkomu Domsins/ og Enda þessarar Verælldar. Math. 24. þa seiger hann a medal annarra Orda.
Ad Ranglætid mune yfergnæfa/ og Kiærleike margra wtkolna.

Hvorsu þetta (Frome og virdulege Mann) sannast/ med ødrum fleirum Teiknum/ vottar dagleg Reynsla/ sem lios er fyrer allra Augum/ þeirra sem eckta holldlegt Andvaraleyse sig opm[...] blinda. Þviad nalegt allar agiætar Dygder og Edla kraptar/ hvar med G[u]d

 Drotten

Drotten prydde Manen + adrar veralld legar Skiepnur er hañ skapade Manne num til Epterlætis j Upphafe Sköpu nareñar/eru ecke alleinasta skiemdar og skadadar j hryggelegu Adams falle/hel dur og eirnen nu sijdan meir og meir vn derþryktar/nidurkiæfdar og vtrymdar/ af omögulegu Offrijke og Yfergange/ margfalldra Synda + Kanglætinga. So ad valla er nu j þessare Tijd/+ sijd ustuölld Dygda ad vænta a medal ma ña/ Helldur asyna þad Börn + Syner þessarar Veralldar/ad þr sneide hia Dyg dum og Dreingskap/enn reafe helldur a villtum Kanglætis vegum/so sm ad sie nu Dygdernar vtgiördar/+ fyrer odal lagdar hia slijkum/enn Heimuren allur j Illskunne liggiande. 1. Johañ. 1 Og sannast hier þad Mäl sem þeir gömlu mællt hafa. Plus Aloes, quam mellis habet. Huad hier ma vel ad hneygiast Þui Heimur hesse hefur meira swrt eñ sætt/veillt eñ heillt

So er skrifad vm þañ Speking Dio genem

genem/han̄ hafe j Borgin̄e Athenu kuei
ct Lios/vm Middeige Dags/ad Solu
skinande/ + leitad miog vandlega vm
Stræte Borgareñar/ þar sa arge Bor
garmægur + Mañfiolde var saman ko
men/Og sem hann var adspurdur/huar
epter hn̄ leitade/þa hafe han̄ suarad/Eg
leita ad Mañe. Huar med hn̄ giefur ad
skilia/Vondsku + omanlega Hreckvijse
þeirrar Þiodar/huórre han̄ hefur samtij
da lifad. Og skylldu Meñ nu riettele
ga skoda + yfervega Athófn þessara tij
ma/+ lysa þar ad med skiæru skijnanda
Liose Guds orda + sanleikkins/þa mun
de ecke audvelldara hitta/ad finna Mañ
sóñum Dædum + Dygdū pryddan̄ med
a Stræte þessarar aumu + vijdu Verall
dar/ad vndantekn̄um Guds ætvólldum
Bórnum + Astvinum/huória han̄ a sier
avallt nóckra/so sem Hueiti a medal Ill
gresis/j Akre sinar christelegrar Kyrkiu
Vier tólum nu hier ecke ad sin̄e/vm ad-
rar Dygder + Mañkostu/ vtan alleina
sta/vm hollan Truskap + Vinattu.

Formæle

Ef Meñ skoda Epterdæme hins heila
ga Dauids/& hans Vinar Jonathas/þa
finst þar sa skiærraste Speigell hreirn
rar Hiartans Elsku/& trufastrar Vin
attu/sem verda kañ daudlegra Maña a
medal j christilegre Kyrkiu. Þar stend
ur skerdeilis vm Jonathan/hñ hafe elsk
ad Dauid sem sitt eiged Hiarta/huad vi
er eigum eirnen ad skilia vm Dauids el
sku & Vinattu vid Jonathan/so sem hñ
asynde vid hañ/so leinge sem þeir lifdu
bader/& sýdan epter Jonathæ Andlaat
vid hans Epterkomendur. Jonathas
liet þad ecke hindra mie slýta sýna Hiart
ans Elsku & Vinattu vid Dauid/þo hñ
sæie þad fyrer/ad hañ munde ecke niot
ande verda Kongsrýkessens epter Fódur
siñ Kongen Saul/helldur Dauid/ Þess
vnte hañ hönum öfundarlaust af Hiar
ta/þo ecke være lýted j hwfe/Einkum/
Kongsrýked stalft/Heiduren & Herradæ
med/ Huar af ad kveikst hefur hin me
sta Ouilld & öfundskapur/& hinar hör
dustu Orustur æfrised j Heimenum a öl
lum

lum Tijmum/ ꝛ rijsa eñ/so sm̃ Biblinñ ar og añarra Sagnaboka Historiur nog lega wtuijsa/ ꝛ dagleg Reynsla vottar/ so vel hia þeim minstu sem hinũ mestu. So sem sa vijse Evripides hepur sagt. Si violandum est jus, Regnandi gratia violandum est. Skule Meñ Lögen briota þa er hellst viñande til Vallda ꝛ Metorda. Þesse Brestur finst nu ei sijdur hia Kijtilmögnunum/ eñ hinũ sm̃ meira meiga. Þeir hittast allpmer/ ad ecke bregde sijnu Malbragde/ ꝛ snue vi natturũe/ ep alnareytan er j hwpe/ þo ec ke arijde vtan einn Hundrads virde/ meira edur miña/ Siaæ eirn annan þ vpp bera/ ꝛ hañ þikest nöckud Tilkall þar til eiga meiga/ samt þo hm̃ meige lijtill ep drættur eda misser þar ad verda/ Eda þo a öngnum Fiemunum rijde/ Þa mun de nu sa þikiast godan ꝛ trulyndan Vin eiga/ sem hañ visse sig traustlega til eins heimuglegs Ords trua meiga/ Edur j godre Tru/ hollra ꝛ godra Rmda tillei ta/ j þeim Hlutum sem hañ villde kyrr

 er

læge/ og til Almugans alls ecke wtbærest/ Helldur geingur pad so til opt og ostalldan sem Isidorus hefur mællt. Sæpe per Simulationem Amicitia colligitur, vt qui non potuit apertè decipere decipiat fraudulenter. Margur læst hafa Vinattu vid aıan til pess/ad pretta hı̄ suiksamlega/ef hā̄ gietur ecke prettad hañ openberlega

Nu po ad valla sie mögulegt j pessare spilltre Hollds natturu/og örvasa Heimsins ölld/ad nā Fotsporum slijkra dyrlegra Lampa og Guds astvina/sē̄ Dauid og Jonathas voru prydder af Gude so veglegū̄ Dygdū/og rijkre Andagipt. Pa finast po adrer miñe hattar meñ/fyrer vtan christelega Kyrkiu/a medal frra Heidnu/huörier ecke hafa pecktt Gud riettelega/eñ hafa po frabærlega miög liomad/j merckilegu Hreinlynde/ Dygd og Dandemensku/og halldet hreina Tru og Vinattu vid sijna Vine/elskad pa sē̄ sig sialfa/sett sig j Fiötur og Fangelse/huör fyrer añan/giefed sig j Daudans hættu

ttu/⁊ vogad wt Lÿße ⁊ Gotze ßrra vegna/⁊ hialpad so huỏr ỏdrũ mz Raad ⁊ Daad/⁊ eirnen þeirra Bỏrnum epter þeirra Dag/⁊ þar eckert tilsparad/Hu-ỏrier allmarger/med Naßne neßnast j þessare lÿtille Bok. Þott (seige eg) ad Meñ nae nu ecke Fotsporum hinna sem ßyrrneßnder eru/þa er þo samt oskande/ ⁊ mætte oss christnum Mõñũ Aiỏr þi kia/eß vier ki amunst j midt skeid vid þe ssa/ Og villde Gud veita oss þa Nad ⁊ Andagipt/ßyrer siñ Heilagan Anda ⁊ Truna rietta/þa hñ heßur oss gießed/ad vort Hreinlynde/Vinatta ⁊ stadßeste/ly ste so ⁊ liomade wt aß vorre Riettlæ tis tru/sem þad þeirra Hreinlynde/natt urleg Elska/⁊ stadßỏst Vinatta heßur þeirra a millum lyst ⁊ liomad/wt aß eirnesaman jnplantadre Dygd ⁊ Dandi mensku/an riettrar Truar/ Þar ed oss christnum Mõñum/siñ Guds ord hỏßũ hreint ⁊ klart/er meire vande a hỏndũ eß þui ecke hlyda viliun/ Þui sa Þion/ sem veit syns Herra Vilia/⁊ giỏrer ecke

 hañ

hañ mun meire Keßsing þœ. Luc. 12.
Eigum ⁊ eirnen þyrer prekare ⁊ stærre
Giædum ⁊ Gæþum ad gangast/ epter
hñs elskulegum Fyrerheitum/helldur eñ
þeir aumer ⁊ blinder Meñ ⁊ Heiding-
iar kūñu aþ ad vita. Epter þui sem La
ufnaren vor sialþur seiger. Joh. 13.
Par aþ vita aller ad þier erud mijner
Læresueinar/eþ þier haþed Kiærleikenn
ydar a mille. Og hiñ h Paulus seiger
1 Tim. 1. Uppþylling Bodordsins er
Kiærleike aþ hreinu Hiarta ⁊ ct. Bind
ur þui Herran Christur stuttlegana óll
Bodord hins gamla Testamentisens/j
eitt nytt Bodord Elskuñar/þar hñ seig
er Eitt nytt Bodord gieþ eg ydur/Ad
þier elsked huór añan/lijka so sem eg el
skade ydur/ ⁊ ct. Uppa þad ad Guds
Bodord verde oss j slijkan mæta hœg ⁊
liettbær/eñ ecke þung/ sem S Johañes
kieñer 1 Joh. 5.
Nu þo ad aller christner meñ vite þt
ta/þa eru þeir þo þæster/ad þessu þylge
eda hreina Elsku ⁊ trua Uinattu stunde

⁊ stadfastlega inn til æfeloka hallde. Margur er Vinur Mans j Velgeing niñe/eñ j Motgangs tijdiñe bregdast þr ⁊ nær aliggur. Hier yfer klagar hiñ h Job j sijnum Raunum/j 19 Cap. siñar Bokar/þar hñ seiger. Aller mijner full truar hafa Vidbiod vid mier/⁊ þr/huör ia eg elskade/setia sig vpp j mote mier. Sömuleidis hiñ h David/j Psalm. 88 Þu velldur þui ad aller mijner Viner/ Naungar ⁊ Kuñingiar/taka sig lāgt j burt fra mier/fyrer þuilijkrar Eymdar saker. Þad hefur ⁊ storlega auked pijnu vors Lausnara Jesu Christi/ad hñs Vinur ⁊ Postule/vard til þess ad suijkia hñ Þuiad öll su Motgiörd/⁊ adkast sem vier verdum ad mæta/af godum Vin: ⁊ Naungum/sem vær ætlum gott til/ liggur Mañe ⁊ fellur langtum sarara helldur eñ af hinum ödrum/sem Mad ur vonar lijtels gods til/sierdeilis j motgangenum. Þui mæler vor Lausnare þessum Ordum vid Judam/þa hñ var komen j Garden til ad suijkia hñ. Mat

26. Vinur miñ/Til hvórs komſku híng
að. Slijk fölſk Vinatta fellur ſkiott/⁊
fær jll afdrif/ſem ſa H. Lærefader Hie
ronymus vottar. Falſus Amor cito op
primitur. Fölſk Elſka forgeingr ſkiott
Og vm Lætavinena/ſiñ lauſer ⁊ oft að
faſter eru/mæler fyrrnefndur Yſidorus/
Rari ſunt Amici, qui vſq; ad finē ex-
iſtunt chari. Siallðfeingner eru þr Vi
ner/ſem elſkaſt iñ til æfeloka. Hiner hit
taſt fleire (þui midur) ſem lataſt vera
Viner aldygguer ⁊ veltrwer/hafa Hun
ang j Muñe/eñ gall j Hiarta/Giefa A
chitophels ræd/⁊ Judas koſſ. Þo ma
eingen fromur chriſten Madur lata ſier
hier vid lijtt bregda/helldur vera til Fr
ids/⁊ lata ſier nægiaſt med þa fa eina
goda ⁊ trulynda Vine/ſem Gud vill af
ſiñe Giæſku ⁊ Naad ſierhuórium giefa
⁊ tilſkicka/ſo ſem David auægdeſt vel
⁊ ſtodade/hans trulyndur Vinur Huſai/
2 Reg. 17. Og Herranum Chriſto hñs
veyker Viner Joſeph ⁊ Nicodemus.
Johñ. 19. Þegar einka Vinerner geingu

fra

þra/ ⁊ þeir brugduſt/þegar Haſken og Meyden þreyngde ad ſem meſt. Eins vill Gud nu breyta vid ſijna Aſtvine/ ſem a hann trua ⁊ treyſta. Þo Achitophels ⁊ Judas brædur kunne ad vera j bland/ ⁊ hallde ſijnum Sid ⁊ vana/til ad brugga ⁊ byrla þeim þromu ⁊ einþeill du beiſka ⁊ banvæna drycke/þa lætur Gud ætijd einhuöria goda Vine/hugget dur ⁊ Hialparmenn þramkoma/til ad ſtoda þm ⁊ þiona til hins beſta/j öllum þra aliggiande Naudſynium ⁊ Mannraunum/ſo ſem Epterdæme Daniels ⁊ Su ſönu vtvijſar/þegar menn hallda aþ þrek aſta megne ſijna tru ⁊ vinattu vid Gud ⁊ hans vine ⁊ vora/ Og leita til hns þeſſ arar gæþunnar/ſem alls gods æ̃ars/j Jdran ſanre/chriſtelegre Bæn/⁊ ærlegu Hreinlynde medal Manna

Og þyrſt Menn ſia huör Tijd ad nu er/ ⁊ Heimur þeſſe ma ecke leinge vara epter Chriſti Ordum ⁊ Fyrerſögn/Ai ærleike ⁊ adrar dygder vtkolna/Illſka Otru/ ⁊ vnderhyggia/med ödru allſkyns

Rang

Ranglæte magnaſt / Teiknen ⁊ Fyrer
burderner ſem ſkie eiga fyrer Domsdag
⁊ Tilkomu Drottens/ eru framkomner/
⁊ kriotaſt nu oodum fram̄ daglega. Þui
liggr oſſ chriſtnum Mön̄ū hier ecke lij-
til Makt ⁊ Naudſyn a/ad vier hölldū
eitt j hreinum Kiærleik/⁊ falſlauſte vi
nattu vor a medal/j öllum ſtiettum hæ
rre ⁊ lægre/vppa þad vier mættum a
þeſſū ſijduſtu Haſkatijmū/ ſotta Gudz
n̄z godre Samviſku/ſierhuör j ſin̄e Ka
llan ⁊ Embætte ſtoda ⁊ þiona huör öd
rum/j Tru ⁊ inkyrdis Elſku/⁊ vona
ſo ⁊ bijda daglega j Fride ⁊ Roſemd/
Tilkomun̄ar vors elſkuleca Brudgu-
ma Jeſu Chriſti/⁊ vera ſo j ſkrydder ſö
n̄u Brullaups klædi/⁊ verduger til ad
ſtanda fyrer hönum/⁊ ad vmflya allt
hid vonda ſem̄ koma mun yfer hina räg
latu ⁊ ſkyrialldarſömu. En̄ huad æren
Skada/ad Tuidrægne ⁊ Ovinatta af
ſier leider/bæde j andlegum ⁊ veralldle
gum Efnum/vottar Raunen a öllū tij
mum a medal ymſra Pioda. Gud giefe
ad

ad vort Land/og þeſſ jnbyggiara/ bijde þar ecke ſtærra Skada af/ad ſlitta banded Fridarēs ⁊ vinattuñar/ſem S Pall nefner þad/ Epheſ. 4. er lauſara bunded/eñ vera ætte/fleſtra maña a medal.

Og vppa þad ad einfölld ⁊ Godfws Hiörtu ſem Kiærleik ⁊ Eindrægne elſka/eñ alla Vnderhyggiu/ Fals og Fiandſkap hata/kyñu ad ōdlaſt hæfelegan Methodum veg ⁊ Mata epter ad ganga/til ad hallda jñbyrdis hreinan Kiærleik/⁊ godan vinſkap/eñ læra ad fordaſt ſkadſamlega vnderhyggiu/Suik ⁊ Prette/⁊ ſiaeirnen vid daudlegu Eitre falſkrar ⁊ flærdarfullrar vinattu/ ogudlegra Maña. Þa er nu þeſſe agiæte Bæklingur/Speculum Amicitiæ/eda Vina Speigell/hier fyrer Hende/ſo ſem ein kröptug Lækning/j giegn ædurgreindre Plagu Falsvinattuñar/huörn eg hefe nu ſkrifad a vort Modurmaal/þo ecke ſem bar ⁊ hærde/helldur ſo ſem kuñe. Og ſo ſem þeſſe merkilige Bæklingur (Frome Mann) hefur mier fyrſt

af

af ydar Forlage j hendr boreſt/eins þa hefur ydart liuflegt tiltal ⁊ vmbeidne/ (a næſta ꝩmlidna Sumre) mig tilhÿrt/ ad ſkrifa hañ a vort Maal/epter þeim Efnum ſm̃ Gud hefur tilgiefed.

Geing eg þo tæpt ad vegna mÿns Kuñattuleyſis/ad lata þeñan Bækling/ wiberaſt af mÿnum ſialfs aſetninge/eim ætte þo añars/vegna agiætra Gagnsmuna/⁊ heilſuſamlegra Kieñinga ſm̃ hñ jñehelldur/ſem fleſtum einfølldũ godum Mõñũ kuñur ad vera. Hef eg ꝥ vegna (Virduliga Mann) ꝥ af rædet ad ſetia þetta Efne j ydar Forſia/⁊ leita þañen Hælis ⁊ Skiols hia ydar Heidurſeme/huört þeſſe Bæklingur ſkule til fleire Maña komaſt/ef nöckrer villdu hañ leſa eda epter hm̃ ſkrifa. Þui fel eg hañ ydur fyrſtum a hendur/med ꝥrre miñe audmiukre Beidne ⁊ godre von til ydar Mandygdar/ad þier taked hñ þa j ydar vernd/⁊ ad N G villde hañ yfer leſa/lagfæra ⁊ leidrietta/a ydar Huÿld artÿmum/þar miñ Breſtur ⁊ Nferſyn kann

kañ j margan Mata ad hittaſt/ ⁊ ſijdan
þar epter ad byta og meddeila/til ad leſa
eda epter ad ſkrifa/ ſem ydar Goodvilld
lijſt beſt henta/ og fleirū mætte til gagn
ſemda horfa.

Nu þo þetta lijted Skrif ſie ecke verd
ugt (ſo mijked ſem mijna medferd ſnert
ur) til ad vera Minis teikn/ ⁊ Þacklætis
merke frra margfalldra velgiörda ſē eg
hef ödlaſt ⁊ þeiged af Y G/ Einkanlega
a mijnum Hrygdartijmū/þegar mijn ſial
fer perſonulega vitiudud/ giefande mier
af ydar Dygd ⁊ Dmd god Huggunar ord
⁊ wreæde j mijnum mañraunum/ Huad
Gud virdeſt Y G milldelega ad vmbu-
na. Þo ſamt vil eg voga þeñan Bækling
Y Heidurſeme ad tileigna/ſo ſē eina lit
la Þacklætis miñing liufrar vinſemdar/
⁊ velgiörda/er mier veitt hafed/medki-
ennande Y G meira gods mig verdſkull
dad hafa/ mætta eg ydur j ödru frekar
til vilia vera. Giörande þetta af godum
vilia ⁊ j ſliettre meiningu/ ⁊ j godu Tr
auſte ydar Liuflætis. Vona ſo gods til
Y G þier mund taka vilian fyrer verk/

ſem

sem sa heilrade Cato radleggur þar hann
st ger.

Exiguum munus cum dat tibi pauper
Amicus Accipito placide.

Huad vor agiæt Skælld haþa nu so wt
lagt a vort mæl

Litla Giöþ eþ þæs hier þær
Fatækur þinn vinur kiær.
Liuþlega skalltu þiggia þad
Þacka vel ⁊ dadst þar ad.

Hier ad auk bid eg vorn elskuliga
einka Vin Jesum Christum Eingieten
Guds ⁊ Mariu Son/ad vera ydarn rin
⁊ Rædgiaþa j öllum ydar vegum/Ad hn
yv..r styre ⁊ stiorne/med síjnum Vijsdom
sins ⁊ Skilningsins/Ræds ⁊ Styrktar
Anda/til langiædrar Farsælldar/⁊ gag
samlegrar Striornunar yþer hans þatæk
re Christne/j þessu Landsins parte/ þar
þier erud yþerrædande/vppa þad Guds
Dyrd/⁊ vndersatanna Gagn ⁊ velþerd/
sem mest ⁊ best aukast ⁊ eþlast mætte.
Og ad hier med Ærurijkre Hærsþru Bör
num ⁊ öllum vndergieþnum ödlast mæ
rtud

Formaale
ttud eilijßan Fögnud Guds Himneska
Rijkis j epterkomande Lijße/ ßyrer
Jesum Christum Amen.

Skrißad a Hollte j Aunundar ßirde
vij *Kalend.* Maij. Arum etc.
1617

Y H B B
Sijra Sveirn Simonssen

Til chriſtelegs Leſara

Ad vÿſu er þier Vinur trwr
Vörnen ſterk ⁊ Hlÿþdar mwr
Hallkuxmare eñ Hirdſla þull/
Heimſins Audur/Silþur ⁊ Gull
Hañ kieppeſt vid ad kienna heillt
Og kyña til ſo vareſt veillt
Rꝛdahollur reyneſt þier
Riett vmvandar allt ſem ber.
Hañ varar þig vid Vÿtum þÿn
Og veiter Boot j Hrygd ⁊ pÿn
J Neyd ad biarga er næſta ſnar
Og nyttugt Forſuar æruñar.
Huar þu ꝛtt ad hitta hañ
Heidarlegan Trygda mañ/
Kieña ⁊ hallda Kiærleik hans
Kurteiſlega til Sioa ⁊ Lands
Mentan þeſſa myndar þier
Meiſtarligana þetta Kuer
Les þui þa ena litlu Bok
Hun leggur þier til Raden klok
Aullu framar attu fyrſt
Elſka Vin þiñ Jeſum Chriſt/
Gøfuglegan Guds ſon þañ
Giæſka huørs ei bregdaſt kañ
Hañ virder beſt þÿn Vina hot
Veiter þuſund Giæde a mot
Hann hialpar þier j Heime hier
Og hefur þig ſo j Dyrd med ſier

MED þui ſa Gode Gud hefur ſkapad oſſ Meñena/ ecke epter Villudyranna Skynlauſra Skiepna Mynd edur Lyking/ helldur ſkynſamlegar Mañeſkiur epter ſiñe eigen Mynd/ Þa vill hann ecke/ ad vier flyium z fordunſt huør aňan/ Ecke helldur ad eirn ſkule ſmiuga j þeñan Kiman eda Kraana/ eñ annar j hiñ aňan/ Helldur ad vier/ lyka ſem eins Fødurs Børn og Brædur j Christo Jesu/ j ſønnum Kiærleik z Vinattu hier christelega ſamanbwum huør hia ødrum/ z bæde j Lærdome z Lifnade/ trulega huør ødrum Hønd riette/ til ad hafa goda Kyñing z vinſkap til ſamans j þeſſum Eymdardal/ vppa þ/ nær vier hier ad ſkiliū/ z forum heim j vort rietta Fødurland/ vier mættum

 Þa med

þa med Fognude apturþiñast/z vera so sijdan til samans j siødugre vinattu vm alla Eilijfd.

Eñ af þui sa leide Diøfull/ hu(o)r ad er Guds z vor hiñ argaste huøstid Ovin/leggur sig akaflega epter mz margvijslegum Tileþnum/ad sp(ill)illa z fella slijkan Vinskap medal Mañа/z jñsetia z kueikia aptur j staden Ovilld z Fiandskap/sem med sier færer Hadung/Skøm̃ z skada. Þa wtkrefur Guds Dyrd/ z Velferd vorrar Sælar z Lijkama/ad vi er høllдum þess betur saman mz Kiærleik z Eindrægne.

Þui lijka so sm̃ Strijdsmeñ/nær þeir formerkia ad þeirra ovuiner eru nalæger z miøg mektuger/þess meir þa hallda þr. sig til samans/j þrra Lide z fylkingu/so þeir kuñe þui be

ur ad vijkia sijnum Ovinū pra sier.
Eins byriar oss ad vera samlyndū/
sparneytnum z ærvøkrum/med þui
vor Ovinur/ sa leide z eitrade Dio
pull/ er ecke langt/eda vijds Begar
pra oss/vppa þad vier kynum þss be
t ır hønum j mote ad standa/1 Pet.
1: Ydar Motstandare Diopullen/
geingur vm kring sm greniande Le
on/z leitar ad þeim hañ meige vpp
suelgia.
So krepur su mykla þørp z Na-
udsyn/ad vier þad snarasta z pyrsta
(sem sagt er) til samans hølldum/
med christelegum Kiærleik z godum
Vinskap/huar til ad Christur eirn
en aminner sijna liupa Lœresueina/
þar hn̄ seiger/Joh: 15. Þad ermikt
Bodord ad þier elsked huør annan.
Og Paulus til Ephes: 4. Vered
 kost

Kostgiæfner ad hallda Einðrægne j Andanum/fyrer band Fridarens.

Og ad vier latum ecke Diøful- en suŋkia oss med Yfervarpe eda na fne falſkrar Vinattu/so sem tilge ingꝛ j Striŋde fyrer Bardagamøñ um/vm eitt añarlegt Striŋdsmerke/ huørt ed þa forrædꝛ. Þa ber oss ad læra af agiætū Malsgreinū/Ept erlŋkingum ꝛ Dæmū/af H Ritnin gu/ huad godꝛ Vinskapur er/ Huør nen hañ a vpp ad byriaſt/reynaſt/ꝛ allt til æfeloka vid Magt halldaſt.

Þesse Lærdomur ꝛ Vnderuŋſun a heima

1 Fyrst j fimta Bodordenu/j hu øriu Gud fyrerbydur/ecke alleinaſta hid ytra Mañdræped/Helldur ꝛ eir nen heimuglegan Fiandskap ꝛ Rei de/Þar j mot heimter hañ Kiærleik

z vinattu vid alla Mēn ad hallda
2 Þar næst heyrer þesse Lærdom ur til þridiu Grein vorrar christelegrar Truar De Ecclesia. J huør re vier jatum/ Samneyte Heilagra Maña/sem eru þeir riettchristnu/z lifande Limer christelegrar Kyrkiu huørier sier hallda vid hreinan Lærdom/z rietta Medferd haleitra Sacramenta
3 Ad sijdustu heyrer hañ til fimtu Bæn j Fader vor/ þar vier bidium z seigium. Fyrergief þu oß vorar Skullder
Til Vitnisburdar z Hugleiding ar/ad so sem vier wt af Nadenne/ vegna Christi/girnunst z faaum Fyrergiefning vorra Synda hia Gude eins erum vier vorum Naunga skyll duger/sem er/øllum Møñum/huørt
 þeir

þeir eru Viner eda Ovíner/ ad vier
aþ Hiarta þm̃ þorlatũ z þyrergieþũ
So er nu þesse Bænen/ sm̃ ein a
giæt Regla/ epter huørre godur vin
skapur medal Manna a ad vppbyr-
iast/ z vid makt halldast
Iñehalld þessarar Reglu hønd
lar Syrach j 25 Cap: j þessũ ord
um. Sæll er sa sem heþur eiñ tru-
þastan Vin
Þad er ecke j mĩnu Vallde (þro
me Lesare) z ecke mitt Aþorm (sei-
ger Meistarẽ bæklingsins) ad hønd
la alla þær greiner/ sm̃ heyra til þss
um Lærdome/ helldur ad eins/ þa sier
legustu parta sem epterþylgia/ ein-
þølldu Folke til hins besta/ vt aþ þm
Anda sem Gud gieþur til wt ad leg
gia. Og eru þesser
1 Hvad gódur christelegur Vinska-
pur heiter

2 Huórsu dyrmætur Fiesiodur ad goodur Vinskapur er.

3 Huórnen madur a ad insetia + vpbyria godan Vinskap

4 Huilijka men̄ madur a ad tvtvelia til gods Vinskapar.

5 Med huóriu merke eda Andkien̄e madr sk reyna + þeckia godā Vinskap

6 Huórnen godur vinskapur kan̄ stödugur + stadfastur ad halldast.

I

Huad godur Vinskapur er / edur hetter

CIcero sa nafnfræge heidne spekingur hefur skrifad eina agiæta Bok De Amicitia Um vinskap ef

eñ eda Vinatiuna/ j huørre hañ so wtskyrer Vinskapen. Ad hann sie Consensus/Samlynde j Guddomlegum z mañdomlegum Hlutum/med Kiærleik z vinsamlegre Einingu a lyktad/ Huad næsta vel heþur vered talad aþ einum heidnū Mañe.

Huørium Ordum Augustinus þrakærlega hrosar/z heþur þau eirnen optsinis tÿdkad

Eñ lÿka so sem David/Petrus/ Paulus/z adrer Gudhrædder Læreþedur/tala ødruvÿs vm godan Vinskap/eins lÿka þa kañ hañ med ødrū liosara hætte vrskurdadur ad vera sem er/ Ad eirn riettur Vinskapur er eckert añad/eñ Guds z Mansins Hiarta Eindrægne z samband/huad ad skiedur/þegar Meñ hallda saman stadþastlega/j þalslausum Kiærleik

ærleika/z brodurlegre Umgeingne/
j hreinum Lærdome/z riettre nzþerd
Sacramentāna/j Guds otta/z med
godre Samvisku/z yþer allt annad
þram ad leita Guds Dyrdar/z sin
na Naunga gagns z Nytsemdar
I þessare Skyringu ber vand le-
ga ad gaumgiæþa z hugleida.
1 Grundvøll z Høþudstycke riett
rar Vinattu/sem er Consensus/ Sā
þycke/j sañre Guds Dyrkan z Þio
nustugiørd
Þuiad Guds ord z heilagur An
de bindur Mañaña Hiørtu þast til
samans/til ad hallda þastlega stød-
ugan z þalslausan Vinskap
So sem skriþad er vm David og
Jonathan. 1. Samu: 15. Ad Þr
bundu sig saman j þeirra Hiørtum/
Og Jonathas elskade hañ sem sitt
eiged Hiarta Sod

Soddan Elſka ꝼinſt alleinaſta j þeim ſem elſka Gud & hans Ord/ & þetta er þad ſem Chriſtur vmtalar Joh: 21. Þa hañ ſpurde Petur ad/ & ſagde. Simon/ elſkar þu mig? ſem villde hañ ſo ſagt haꝼa. Huør hañ elſkar mig ecke/ ſa gietur ecke nockurn mañ elſkad rieft aꝼ Hiarta þar ꝼyrer heꝼur Herran Chriſtur j ſiñe Bæn/ Johñ: 17: huøria hann bad ꝼyrer ſijnum Poſtulum/ & øllum chriſtnum Møñum/ beded og ſagt. Heilage Fader/ vardveittu þa j þijnu Naꝼne/ huøria þu heꝼur gieꝼed mier/ ad þeir ſie eitt/ lijka ſo ſem vid erum eitt. Slijkt giører Vinſkap en ꝼaſtan & ſtødugan. Eñ þar j mot/ Nær Hiørtun eru oſamþyck j Truarbrøgdunum/ ſo ad eirn er Gydingur/ añar Tyrke/ eirn Lutheriſk

ur/

ur/añar Papiſkur/eirn chriſten/ añ ar ochriſten/þa kañ riettur Vinſka pur ecke ſtadpaſtur ad vera.

Epterdæme høpum vier a þeim oguðlega Keiſara Juliano/ſem por aktade alla chriſtna z þeirra Side. Eñ þo hañ tilſkripade hinum heilaga Baſilio vinſamlegt Briep/j huoriu hañ nepner hñ ſiñ kiæran Brodur/þa var þo hñs Hiarta pullt ap Galle z Eitre/ap þui þr voru ecke ſamþycker j Truarbrøgdunum.

So plagar eirnen ſa Tyrkneſke Keiſare ad nepna þann Romverſka Keiſara/ſiñ kiæran Brodur z Vin eñ hans Hiarta er þar langt pra. Þuiad Mahomet z Chriſtus eru ecke ſamlynder. Sømuleidis z Papiſtar/ þo þeim kome ſtundum ſaman j verallðlegum epnum vid hina E-

van

vængeliſku/ꝛ ſo ſyneſt ſem þeir ſie goder viner/þa er þad þo ecke aþ hiarta/ꝛ þar þyrer varer þad ecke ſtøduglega/þuiad Chriſtur ꝛ Belial/ eiga ecke ſaman

Ecke helldur kuña ſømu Papiſtar leinge ad þorlijkaſt vid þa Evãgeliſku/ſo þr ſie mꝫ øllu natturleger ꝛ lijkanleger Brædur ſijn j millum/ſo ſem voitar Hiſtorian aþ þm þroma Johañe Diazio/ huørn hũs kiøtligur Broder Alphonſus ſkiemelega oþſokte/vegna hreiñrar Guds Dyrkanar/ꝛ liet eiñ ogudlegan Bøduls þienara til Newborg hañ lokſens med eirne Øxe ſargrætelega myrda ꝛ drepa. Anno Chriſti 1546:

Þui meigũ vier hier aþ lioſlega ſia ꝛ reyna/ad ſu hreina og ſkiæra Guds Dyrkun er ſañur Grundvøll

ur

ur z afkæde eins gods z stødugs vin-
skapar.
2 Þar næst er j Vinskapar skyr-
inguñe ad hugleita. ad godur Vin-
skapur er ecke ȝalen j tomum berum
Ordum/helldur audsyner hñ sig ei-
nen med Verkunum/bæde j Medlæ-
tenu z Motgangenum/sem skriȝad
stendur. 1 Joh. 1. Sonakorn mijn
Elskum ecke med Ordum z Tungu
helldur j Verke z Sanleika. Sa
naȝnfræge heidne Aristoteles seig
Amicitia est Benevolentia mutua,
in quâ est passio non latens. Þad er
Godur Vinskapur er ein fierdeilis
hiartanleg Godvilld vid Naungan
hvør sig þar ecke audvelldlega huled
ja/hun leyner sier j enguan mata/
helldur auglyser sig med Ordum og
Giørdum/so sem eirn tijmasamur

Burdur sig j Liose lætur.

So sem lioslega sieſt a fyrnefn-du Epterdæme/1 Samu: 18. Vm Jonathan/huørsu þad hn̄ z Dauid giørdu eirn Sattmala sijn j millum þuiad hañ elſkade hañ so sem sitt eiged Hiarta. Og Jonathas tok sinn Kyrtel af sier/ huørium hañ var j klæddur/z gaf hañ Dauid/þar til sijna Kapu/boga z bellte. Hier m̄ hefur sa gode Jonathas lated sitt fromt Hiarta j Liose vid Dauid/og allt huad hañ atte/þa villde hn̄ hm̄ þſſ giarnan vn̄a/ja/Lijf z Gots villde hn̄ setia j ved fyrer hañ/so sem fyrer sin̄ besta Vin.

Þessare Grein til Bivijsingar: Ad godur Vinſkapur sie ecke folgen j tomum z berum Ordum/helldr bæde j Ordum z Verkum/þa hafa þr

gøm

gømlu Romveriar mœlad vpp Vin
ſkapen/med eitte þagurlegre Mynd
a þeñan hꝏtt. Þeir mœludu eitt
Vngmeñe/med bert Høþud/ z ſtor
giørdum Fatabꝏrninge/ Vnder hñs
yþerþate var ſkriþad. Daude z Lijþ
Yþer hans Høþde ſtod ſkriþad/ Ve
tur z Sumar/ Hans vinſtre Sijda
var alldeilis open/ ſo ad ſia matte ha
ns Hiarta. Þetta Vngmeñe riette
wt ſijna Arma/ z vijſade mz Fingre
num a ſitt Hiarta/ z þar hia ſtod ſkr
iþad/ Fiarre z Nærre

Þeſſe Mynd edur Mꝏlverk heþ
ur haþt eina agiæta Merking.

1 Merker Vngmeñed/ Ad Vinat
tan a ꝏ z jaþnan ad vera ny z þeſk
z alldrei ad elldaſt eda wtkolna.

2 Lijka ſem hans Høþud var ohu
led z bert þyrer huørium Mañe/ ſo

skyllde Madur avallt jafa z medkie-
ña sinn Vin/og skammast syn ecke
þar ad.
3 Hans ovenduð Kläde votta/ad
eirn riettur godur Vinur/skule ecke
j neirn mata sier þeila/edur þyrer-
verdast vegna ytre Fatæktar syns
Vinar/helldur ad hañ haþe Sam-
aumkun med honum/z hialpe honũ
epter Mætte.
4 Daude z Lijþ/sem skriþad var
vnder hans Kaapu/kieñer einum og
sierhueriũ/ad elska siñ Vin aþ Hia
rta/z setia hũs vegna siñ Lijþ j Da
udans hættu z þaar/eþ þorþ kreþur
So sm̃ Meñ lesa vm marga Vnsa
heidna Meñ/ad so giørt haþe. Nu
ørra dæme ad Jonathas z Davids
Vinatta langt yþergeingur.
5 Þesse tuø Ord/Sumar z Vet
ur/

ur/gieþa off til Hugleidingar/ þad ad Madur huørke yþergieþe sinn Vin j Medlætis nie j Motgangs Tydenne

6 Hans open Sijda jñ til Hiart ans merker/ ad þu hylier z dylier eckert fyrer Vin þijnum (sie þad annars þrasagna verdt)

7 Fingurenn sem a Hiartad vijsar merker/ad Muñur z Hiarta hallde eitt/z sie samhlioda

8 J sijdasta mata/aminna þesse Ord/Fiarre z Nærre/ad riettur vin skapr a ecke ad þriota/z ad eiñ Vinur apseige ecke añan/nie høñū gleyme/huørsu vijdt edur langt sim vera kañ þeirra j mille. Vid soddan Malverk þarþ eingen christen Madur ad blygdast/þui þad kieñer/Hu ad godur Vinskapur er z heiter/so

sem Guds Ord z H Ritning nogle
ga audsyner

3 J þridia lage/ber vel ad hugleí
da j Vinskaparskyringuñe/ad huar
hellst godr z stadfastur Vinskapur
er/þar kañ ecke fals nie Flærd ad
vera/helldur æra/Dygd/og Dande
menska. Þar j mot/ Nær nockr vn-
der Vinskapar nafne z Yfervarpe
skickar sier oheyrelega vid Gud/ og j
mote øllu Rietflæte vid siñ Naunga
þa-ma þ ecke Vinskapur heita/hell
dur myklu framar Flandskapur

Slijkt hafa heidner Spekingar
vel sied/af þui natturlegu Liose sm
þeim hefur lanad vered/ad Vinatt-
an j ærlegum efnum/kyñi j ønguã
mata vid Makt ad halldast. Þui
hefur Aristoteles so falad. Amici
tia bonorum, honestorum est perma
nens

nens & stabilis. Pad er/Su Vinat
ta sim̄ bunden z byriud er j loþligum
ærlegum eþnum/hun stendur pøst z
stødug. Homerus skriþar so. Tibi
me Virtus tua fecit amicum. Þad
er/Vegna þinar Dygdar z Dande
menſku/elſka eg þig sem ein̄ goodan
Vin.

Nier meiga þeir adgiæta/sim̄ þre
iſta ſin̄a godra Vina/og reyna þa
tijdt z opt/med þwlum/skiem̄ilegum
z ogudlegum Nrakordum z atvik̄u/
z giøra so sijnum Vinum þar med
Sorg z ſkada/so ad Andskoten mæt
te haþa soddan Vine z stallbrædur.

Nøckur Kongur var sa/huør mi
og var prijsadur þyrer þad/Ad einn
aþ hn̄s Edlamøn̄um z Þienørum
kom þyrer han̄/vegna sijns Vinar/
sem Mañdraþ haþde þramed/vppa

 þad

þad/ad han̄ villde styrkia hn̄s mæl ⁊ leggia honum gott til vid sin̄ Herra. Nu sem þesse Mordingians vinur/tiade fyrer Konge sijna langvarande Þionustu/⁊ þa myklu Hylle ⁊ Næd sem hn̄ hafde hia honū haft ad han̄ villde þess vegna hlyda sier/ ⁊ þessa Bæn veita sijns Vinar vegna/so hans Mæl mætte fæ eitt godan Enda. Konguren suarade hm̄ ⁊ sagde/ Hafe þin̄ Vinur gott ⁊ riettferdugt Mælefne/þa þarf han̄ huorke Tilløgu men̄ nie Medalgangara/ þar er þa gott med ad giøra. En̄ hafe hn̄ vonda Søk ⁊ illt malefne/þa kan̄ han̄ huorke fyrer mijna nie þijna Vinattu ad afsakast/ helldur hlytur hann endelega/ epter sijne Tilverkan ⁊ Forþienustu/ sinn Hæls fram ad rietta. Þuiad þad heiter

heiter so. Fiat Iustitia, & pereat Mundus. Pad er/Rettlæted hlytur vyst pram̄ ad gan̄ga/en̄ po Verolld en yrde pess vegna ad kollsteypast.
4 J sijdasta mata er ad hugleida/ ad Vinskapur a ecke od vera pyrer sitt eiged Gagn/helldr a madur par med ad leita Guds Dyrdar z Naungans gagns z nytsemdar/so sem vier siaum a pyrgreindu Jonathas epterdæme. 1 Reg: 18. Quad hiartanlega han̄ elskade Dauid/z vegna Guds Dyrdar gap han̄ honum sin̄ Kyrtel/Sverd/Boga z Bellte/ an allrar borgunar z bitalings/ po Dauid hape epter þ hagad sier bæde vid han̄ z alla hūs/sem eirn trwr Vinur.
Nær Man̄ alijtur Man̄virdingar/Makt/Rijkdom/Vegsemd z pry
 de

de/sem Salomon seiger j Ordskuid a bokiñe. 19: Multi colunt Persoꝛnam Potentis, & Amici sunt dona tribuentis. Margt tekt vara vppa Nøþdingians personu/Og aller eru Viner þss sm̃ gæþur gieþur. Item Fatækan Mañ hata aller hn̄s Brædur. Þa er þad eingen riett Vinꝛatta/helldur sialþs eigen Gagns vinatta/sem ecke er langvarãde/so sm̃ vier mnnum z þramar hepra

Þui heþur sa Mælsku madur Cicero sundurgreint z adskiled riettan Vinskap/þra sijns eigen abata vinskap/þar hañ sagde. Prata & arva & Pecudum greges diliguntur isto modo, quod Fructus ex eis capiunꝛtur. Hominum Charitas & Amicitia gratuita est. Þad er/ Tødur/ Eingiar z Kuikþienad elska Meñ

vegna

vegna Avaxtar/ Eñ Mañaña El ska/ z soñ Vinatta lijtur ecke epter slijkum Hlutum/ helldur giører allt aþ prialsum Vilia/ an Bitalings eda eigenlegs Abata.

Hier vppa høþum vier eitt Loþlegt Epterdæme/ sem vel er Hugleidingar verdugt.

Philippus Kongur j Macedonia Fader Alexandri hins mykla. Þeg ar hañ epter langt z leidinlegt vm satur haþde vñed þa mykl u Borg Olynthum/ vard hñ miøg þeigen z gladur/ oþþrade þyrst sijnum Gudñ so hañ þindest ecke oþacklætur/ þyr er soddan veglega Sigzviñing/ Þar næst liet hñ tilreida eitt veglegt Gæstabod/ huar til hañ liet bioda sijnū bestu Vinum/ Høþdingium z Høþudsmoñum. Og sem hann var nu

gladur z lyſtugr hia Binunū/baud
hañ ſierhuørium þeirra ſem med hm̄
til Bordſins ſætu/þeir ſkylldu bidia
hañ einhuørs þeſſ ſm̄ þeir viſſu ſier
gagnlegt z ſæmelegt vera/þad vill⸗
de hañ þeim veita. Nu þorſomar
ſig eingen/helldur oſka aller þeſſ ſm̄
þeir hugdu ſier gagnlegt vera/vtan
Satyrus Comœdus, Huør vegna ſin
nar Kuñattu/var ecke j litlum Met
ordum hia Kongenum. Og ſem hñ
hapde leinge þeigande ſeted/ eggiu⸗
du hañ hiner adrer ſem næſt hm̄ ſæ
tu/z jaþnvel Konguren ſialþur/ ad
hañ ſkyllde aſamt ødrum nøckurs
oſka/ z þorſoma ecke hans konungle
gan orleik. Pa tok Satyrus til ma⸗
ls/ z ſagde vid Kongen. Epter þui
allra Nadugaſte Herra Kongur/eg
er amintur ad eg aſamt ødrum ſku⸗

le oſka nockurs af ydar Maieſtat: a þeſſum Deige/ þa villda eg ydar Maieſtat vmbeded hafa/ Med þui eg hafde eirn godan vin til Pydna Apollophanes ad Nafne/ huor fyrer nockrum Aarum vmlidnum er hiedan j burtu drenn/ z hefur epter ſig laᵹed tuær Dætur/ z ſem þar voru ſmnær z vngar/ viku þær hingad til Olynthum/ vegna þrar Vinattu ſem eg hafde vid þrra Fodur/ vppa þad þ̃ ær mættu vera þeſſ trauſtare Eñ nu ad Borgen er vñen þa eru þær herteknar og fangnar j ydar Majeſtatis hende. Þar f bid eg ydur allra Nadugaſte Kongur z Herra/ þier villdud ſkeinkia mier þeſſar tuær fangad" Jomfrur/ eg vil med mīnum eigen peningum þeim Vpp hellde veita/ vppa þad þær verde ec-

ke j þessare Eymd z Normung van
virtar. Adrer mijner Herrar z vin-
er hafa oskad þess sm̄ þeim kan̄ nyt
samlegt vera/z ydar Majestat hefur
ur sæmt þa rijkugligum Giøfum,
Og þar ydar Majestat skeinker mi
er nu þessar tuær vngar Jomfrwr/
sem eg til ydar treyste/þa vil eg gie
þa þeim eina ærlega Skeinking af
mijnu Götze/huørs eg jafa mig sky
lldugan vegna þeirra Fodurs mijns
goda vinar/huør mier hefr trulega
stodad z vidhialpad med Hws z an̄
ad sem mier hefur þarflegt vered/
allt til sijns Dauda dags. Soddan
Ræda þocknadest øllum þeim bods
mon̄um næsta vel/z var medtekenn
z samþykt med storre Forvndran.
Konguren verdur af hen̄e tilhrærd/
ur ad lata strax kalla a somu Jom
frur

þrur/z þieck þœr j hendur Satyro/ hañ gaþ þeim eirnen veglegan Ko⸗nunglegan Neimanmund/ eige alï⸗kande ad Apollophanes Fader þrra med ollu ſÿnu Slekte/hapde vered j hiñe ſtœrſtu Kongſins Ovilld/ þyrer þ hñ hapde vered j ſamþycke ad lÿþ lata Alexandrum Kongſins brodur. Nialpe oſſ Gud: Nuad nœſta þœr er þiñaſt nu ſlÿker Viner a þeſſum Døgum

So er leſed vm Arceſilaum/þañ naþnþræga Speking/Nann heim⸗ſokte eitt ſiñ þañ þorkoſtulega Mœ⸗lara Apellem/z ſem hñ þornam ad hañ var ecke alleinaſta ſiukur a ſÿn⸗um Lÿkama/helldur z eirnen ad hñ være peninga þurþande/þa tok hñ med ſier heimuglega 6000 Krun⸗ur/z liet vid hañ ſo a ſier merkia/

sem hñ villde hagræda Koddanum/
vnder hans Nøþde/ z lagde so skyn=
delega/hønum ovitande/sømu Pen
inga þar vnder. Eñ sem hun sem
Sængena vppbio/þiñur þessa Pen=
inga/þa merker Apelles þegar hua
dan þeir mundu komner/ z sagde.
Ad Archesilaus heþde sier þært so
rýkuglegan æruskeink.

Þesser Meñ haþa heidner vered
eñ nu þiñast vel a þessum Dogum/
sem hrosa sier ad vera Evangeliska
z vel christna/ eñ eru þo ecke so lãgt
komner/ad þr huxe eitt siñ vm/ hu=
ad þeir sie þeirra Naungum z viñu
skylduger j þrra þreyngd z Neyd/
ecke alleinasta vegna sialþra þrra
eigen gagns z abata/helldur z eirn
en vegna Guds Dyrdar/z Naung
ans gagns z nytsemdar

So

So høfum vier nu heyrt vt af þeim fyrsta Parte þessarar Vnder vijsunar. Huad godur Vinskapur heiter/ Huoria Art z eigenleik hañ hefur/ z huad hønum tilheyrer. Nu ad best kañ vnderstaded z skiled ver da af vinskap vors elskulegasta bro durs Jesu Christi. Huar vm vi er fræum fleira ad heyra j ep ter fylgiande parte.

II

Huad dyrmætur Fiesiodur ad godur Vinskapur er

MED þui j fyrsta Partenū hefur kient vered huad good ur Vinskapur heiter z er/ og

huad hønum sierdeilis tilheyrer/ þa er nu þui audvelldara þar aþ ad skilia/huorsu dyrmætur Fiesiodur z liggiande Fie/ad godur Vinskapur er/ j sialfum sier. Huar vm sa vijse Syrach merkelega talar j 6 Cap: Eirn trwr Vinur er ørugt vijge/huør hñ heþur/sa heþr myken Fiesiod: Truþastur Vinur/kañ ecke med nockru Golze edur giallde ad verda bitaladur. Eirn trwr Vinur er Lijþsins Huggun

J soddan Ordum gieþur Syrach ad skilia/huad margþalldt Gagn og Giæde ad godur Vinskapur med sier þærer.

1 Fyrsta Gagn z Nytseme er þolgen j Kiesingu og godre Tilsøgn/ þui huøria Ment edur Kuñattu eiñ godur Vinur heþur lært/hana vill

hañ

hañ giarnan kieña z med deila sijn
um godum Vin/ecke allernasta/hell
dur eþ mægulegt være/þa giæþe hñ
hm̄ giarnan aþ sijnu eigen Hiarta.
So er honum þ næsta lupt og stor
Glede/ad hañ giere medbytt sijnum
Vin Vijsdome/z odru þui Gud he
þur honum veitt z lænad. Omne
Bonum est Communicatiuum sui
Pad er ein god Natura ad vera til
hneigdur ad nudla z byta odrum/aþ
þui Læne sem Gud heþur hm̄ veitt.
þetta samþycker eirnen Aristoteles
Amicorum omnia sunt communia.
Pad er/ Allt er sameigenlegt med
Vinonum/Huad gott añar heþur/
pad haþa þeir bader. Pad er ad so
ñu eitt mijked Vinskapar gagn.
2 Añad Gagn z nytsemd sem vin
skapnum þylger/er tilheyreleg Avij

kun/med truligre Vidvørun z amiñ
ingu til betrunar: Þui nær eiñ trur
Vinur heyrer z spyr nøckud vm siñ
Vin / ad hann porstae sig og høn-
um verde a/annad hüørt j Lærdome
eda Lifnade/þa geingur hønum þ
til Hiarta. Og so ogiarnan sñ hñ
sialpur villde lijda Spott z skada/so
ogiarnan vill hañ ad siñ Vinur sky
llde jlla para/þui geingur hønum þ
so nær/ad hañ gietur j ønguan mœ
ta pyrerbundist ad vidvara z atelia
siñ Vin/þo til hins besta/vegna ha
ns Ppersyn^r. Þar vm hlioda þau
Ord sem standa j 18 Psal: Cum
Sancto Sanctus eris, cum perverso
perverteris. Nær þu leggur þitt
Lag vid goda ærlega Meñ/þa vilia
þeir þier gott sem þig trulega avñ-
ta/z amiña til hins besta/þa mattu
aþ

aþ þeim læra Guds Otta z christe legar Dygder.

Þar vm talar Salomon næsta vel j sine Ordskuida bok 27 Cap: Meliora sunt Vulnera Amici, quam fraudulenta oscula inimici: Þad er/ Betre eru blodugar Beniar edur Høgg Elskandans/enn suiksamleg Ord z Judas Koss Hatandans.

Þui er sa sæll sem liuþlega tekur Aminiing z Vmvøndun sijns gods vinar/ z leidrietter sig þar epter/ Nu ad sa Spekingur Cato kienner med sine agiætre Epterlijkingu/ þar hñ so seiger: Þu mætt ecke hata Hunangs flugurnar/ þo þær stinge stundum med Broddenum / helldur elska þær vegna mijkels Gagns z Avaxtar sem þu hefur aþ þeim/ sem er/ þad kostulega Hunang/ huøriu

þær haþa saþnad. So mattu ecke helldur hata þin̄ gedan vin/ þo hn̄ strappe þig stundum/helldur elska han̄ z vn̄a honum/aþ þui han̄ leit ar þijns eigen gagns z goda.

3 Þridia Gagned sem kiemur aþ godum Vinskap eru god Rаad/Nær þu þin̄ur nockra Hrygd eda Angist j þijnu Hiarta/z veist ecke huornen þu att þier ad hegda/eda huad þu skallt giora/eda ecke giora/þa kan tu ad leita Rаads z Huggunar hia þijnum godum vin. Huad agiætur z dyrmætur Edla dyrgripur þetta er/ audsyner H Ritning/z dagleg reyn sla. Hier vm talar Salomō j Ordz kuida bokin̄e 13. Eitt gott Rаad gi orer Hugar hægd/z Forsmanarans vegur giorer Ohægd.

Sa gamle Lærare Gregorius seiger

ſeiger. Nullus fidelior tibi ad Con
ſilium poteſt eſſe, quàm qui non tua
ſed te diligit. Pad er/ Eingen kañ
ad gieþa þier betre Rꝏd/ eñ ſa ſem
ecke añ þ̃nu/ helldur ſialþum þier.
Slijkt ma med riettu ſkilia vm
goda vine/ ſem ecke ſtunda epter þ̃
nu Goiſe z peningum/ helldur leita
ad þ̃nu Gagne z giæðũ/ ſlijkt þm
er mogulegt.
Antonius Monachus ſeider eina
Epterlijking þram/ vm þañ ſĩ ein
gen Rꝏd kañ/ þar hñ ſeiger. Eiñ
rꝏdlaus Madur er lijka ſem ein go
mul Borg/ huorrar mꝏrvegger eru
nidurþallner/ j hueria ad huor Ma
dur heþur þrialſan gang/ ſkada ad
giora. Þui eru þeir aller ſæler ſem
ecke þyrerlijta goodra Vina Rꝏd.
Være þad mogulegt ad Pilatus li

þde a þessum Deige/þa munde hñ
haþa gieþed til þess alla verølldena
heþde hun vered hans Eign/ad hñ
heþde hlydt Rædum Konu sinnar
z þlækt sig ecke j raungum Dome/
hañ wrskurdade z dæmde vm þann
saklausa Jesum

O huad marger Meñ þiñast hr
sem þar þyrer lijda Skømm/hnei-
su/spott z skada/ad þeir haþa þor-
smæd Rad siña godra vina:

4 Fiorda Gagned er Vidvørun/
nær goder viner sia (þui betur sia/
tueir/þrijr eda þiorer/eñ eiñ) ad nø
ckur Olucka/skade eda Haske er þy
rer høndum/þa plaga þeir ad giæ-
ta ad Tijdeñe/z leita allra bragda
vid/ad slijkur Haske z Skade meige
aþstyrast og þyrer komast. So er
mællt/ Ad sa sie godur vinur sem va
rar

rar añan vid skadanum/ædur eñ hñ adkiemur.

Eirn ærvakur trwr Vakkare er Almuganum miøg þarþur/fierdeil is vid Ellds skada z Ovina storme/ Eñ godur Vinur hañ lætur sier vo-ra þreyngd til hiarta ganga/hñ sier leingra fram/z verndar tijtt z opt/ fra Salar z Lijkamans Voda og Haska.

So varade Jonathas David vid þegar hñs Fader Saul hafde j hug ad sla hañ j hel. Eins lijka vidvo-rudu goder Viner S Pæl/þa hañ var j Damasco/ad Gydingar hefdu endelega asett sier ad lijflata hann þar fyrer lietu þeir hañ sijga ofan fyrer Mwren j eirne Korf/so hañ komst j sitt Vardhalld Act: 9.

Pad wtleggur Seneca med eirne

herlegre epterlÿkingu/þat hñ seiger Vt ictum quem præuideris, commodius excipis, Sic præcogitatum malu m minus offendit: Þad er/ Nær þu ser fyrer Høgg z sløg þÿns mot ſtødu mans/þa kantu þess betur þig ad vakta/so þu faer ecke skada aff hønum. Eins lÿka verdur annarre Olucku hamlad/nær Madur kiemst fyrer hana j tÿma/aff vidvørun godra Vina

5 Fimta Gagned er Huggun j sorgisie/þui nær goder Viner sia þig hrygguan z sorgfullã/þa haffa þr med þier hiartanlega Samaumkun Þeir fagna med føgnøndum/z grata med grätøndum. Huad Christur vor Lausnare sialfur prÿsar/þar hñ hia Matth: 5. seiger. Sæler eru þeir sem harma/ þuiad þeir munu

huggad

huggad' reida. O huad þarþer nyt
semdar meñ eru þad/sem hugga vol
ud/hrelld z harmþrungen Hiørtu z
Samviskur/z þm god Rad giefa.
Chrysostomus seiger niøg mer
kelega. Lijka so sem eitt agiætt friof
gunar Regn/ er a sumur j myklum
Hita skrælldre Jørdu næsta hagkuæ
melegt. Eins er Huggunen ein veg
leg Endurnæring/z dyrmætur Hlut
ur fyrer angrud z sorgfull Hiortu.
Heilog Ritning hrosar þm goda
Tobia/fyrer þad hañ vitiade Isra
els Mañа/siña Vina z Kuñingia
j Nerleidinguñe/z huggade þa med
Guds orde.
6 Siøtta Sagned sem godū vin
skap fylger er gott Rykte z Mann
ord/þui nær þu hefur froma Nero
urs meñ til Vina/huorier ecke allei
nasta

nasta lada sig til þÿn j daglegre vm geingne/helldur framm yfer allt ann ad leita þÿns gagns z goda/þa od last þu þar af Lofstyr z æru/ hia øllum Gudhrædum og skynsømum Mønnum

Huør hann skyniar huad gott Nafn z Rykte er/ hann mun þess helldur formerkia z finna huad hønum veit est j þui/nær goder Viner tilhialpa ad auka z pryda hans gott Mannord Salomon Prover: 25. seiger. Eitt gott Rykte er kostulegra enn stor rijkdomur. Þui seiger Augustinus Bona Fama est nobis Necessaria propter Proximum. Þad er/ A goda Rykte er oss þorf vegna naungans vid huørn vier høfum vor Skipte z vmgeingne. Seneca seiger og so. Bona Fama homini tutior est Pecunia.

niâ. Pad er/ Golt Rykte er Mañe langtum traustara z betra helldur eñ Silpur z Gull

So er mællt/ ad þa madur hrærer Þrecken þa fie hañ þſſ pwlare z lyktar þui midur/ Eñ nær Madur hrærer þad dyrlegt Vatn sem j Glase stendur/ þa jlmar þad þess sætara So er z þetta: Þegar ad Meñ tala smanarlega z jlla vm nockurn/ þa lyktar þad herþelega. Þar j mót/ Nær fromer og ærleger Menn tala vel vm eirn/ z færa fyrer hønum alla Hlute til hins besta/ þa eykst og wtbreidest hans Mañord z Lofstijr þſſ meir/ Þui er sa sæll sem hefur so ddan Vine/ þeir ed vña hønu makkegs Neidurs z æru/ so sem Jonathas giørde Dauid sijnum godū Vin hañ talade vel vm hañ ecke alleina

sta

ſta ſyrer ſijnum Fødur/ helldur og eirnen ſyrer ſierhuøriū maſe
7 Siøunda Gagn gods Vinſkap ar er Hialp z Hiaſtod j allſkyns neyd og Motgange
Nær nockur Motgangur kiemz þier ad høndum/ſie þ Fatækt/Siuk domur/Opſokn/preiſting eda huørt aňad Motlæte vera kaň/þa er eirn godur trwr Vinur jaſnſnart ſws z reidubuen þier Hiaſtod ad veita/ og epter ſijnum Mætte þier ad hialpa z vid biarga/ſem Syrach ſeiger j 6 Cap: Eirn trwr Vinur er ørugt Vyge. Pad er/ So ſem eirn Her-vopnadur madur ver ſig z verndar med ſijnum Skillde/ſo ad hňs Ovi nur kaň huørke haň ad ſla/høggua ſtinga nie ſkiota/edur j aňan mata hønum ſkada ad giøra. Sò plagar

eirn godur Vinur ad vera ødrum j Neyd z haſka/ein ørugg vernd/vpp a þad hann bijde ecke audvelldlega neirn Skada/eda þyrerþareſt. Þet ta þramſetur Nazianzenus almeñele ga þyrer alla Menn wt aþ Chriſti Ordum/ þar hañ ſeiger. Panis, Tunica, Pater & Portus eſto eſurientibus, nudis, pupillis, & Tempeſtate jactatis. Þad er/ Þu ſkallt vera hungrudum/noktum/ Fødurlauſum og hroktum/ Braud/ Kæpa/ Fader og Nerberge. Goder viner miſtaſt giarnan j Neydeñe a Epterdæme hins gamla Tobiæ/huort veglega verdr pryſad/huørſu þad hañ heþur j ſiñe Tyd ſtodad aumū z þatækum moñū med ſijnu Goſſe z peningum/ſadt hina hūgrudu/klædt nakta/jardad hina Daudu z helſlegnu j þeirre myk

lu

lu Opsokn/med storum Lijpshaska.

Huad kañ nu þañ ad skada sem hepur eirn godan vin ? sem helldur vill sialpur parpnast z missa/ja eir nen skada lijda/til þess hañ giete hi alpad sijnum vin. Þar kañ og opt koma z til ad bera/ad þiñ vinur hi alpe þier/so þu viter þad ecke/hann kañ z j þiñe praveru þier ovitande med siñe beidne wr Fiøtrum z pang else ad hialpa / eda hia pramande godum Møñum ad vera þiñ Tulk ur z tillagna madur/ad þeir sie ept er þitt Andlat Fedur z porsorgarar þiñar Kuiñu z Barna sem epter li pa. Huad Plutarchus kieñer j eiñe pallegre Epterlijkingu/þar hñ sei ger. Vt Medic9 & non sentientem sanat: Sic Amicus etiamsi ignore tur, Amicum juvat. Þad er/ So

sem

sm Læknaren græder z læknar war
ga siuka/þo þeir vite ecke huad þyr-
er Lækning þad er/eda huad hañ he
þur hapt til ad lækna þa med: So
skiedur þad opt/ad eirn godur vinur
hialpar ædrum/so hañ veit þar ec-
ke aþ
Aþ þessum sio þramtoldum vin
skapar Sagnsmunum z nytsemdū
(eñ þo hier nætte enn þleire vpreik
na) kuñum vier audveldlega ad skī
lia huad Syrach meinar þar med/
hañ neþner Vinskapen eirn dyrmæ
tan Fiesiod/þar hañ seiger/ Ad trw
pastur Vinur verde ecke med Siall-
de z peningum bitaladur. Huad ei
ñen Menander samþycker seigiande
Amicos habens, puta Thesauros ha
bere. Þad er/Naþer þu godan vin
þa huxa þu vijst/z hallt þ so ad þu

eiger mÿken Fiesiod z liggianda þie
Lattu hiñ añan dreissa og dramba/
priala z bramla, med storan Rÿkdō
þar j mot/ Naþer þu eirn godann
fruþastan vin / þa halltu hann þier
kiærara eñ margar tuñur Gulls
Sa Tÿme kañ koma ad godur Vin
ur med Ræd z dæd kann ad hialpa
þier aþ slÿkre Neyd/ wr huørre øll
Verollden heþde ecke kuñad þig vt
ad leida

Og vppa þad huør meige læra
ad hallda soddan dyrmætum Fiesiod
þa skulu meñ þetta vel hugleida og
merkia/ Ad eingen Madz j Veroll
duñe er so Rÿkur nie Megtugur/ad
hñ haþe ecke godra vina þorþ/þui
Aristoteles seiger. Felix amicis ho
nestis indiget. Þad er/ Sa hiñ Lú
ckusæle sem þram yþer adra er giæd

dur med ſtørum rÿkdome/Sæmd og Neidre/hañ þarꝼ eirnen godra vina mz. O huørſu gagnlegt er þad þm ꝼatæka hungrada nakta/ ꝼangada z ſiuka ad haꝼa goda vine ſem þm kome til Hialpar

Huad harla nytſamlegt er þad ꝼyrer ꝼatækt þionuſtu ꝼolk/ Pillta z Stulkur/viñumeñ z Daglaunara/ad haꝼa þa Vine ſem ſtunda a þeirra Gagn z vilia þeirra Velꝼerd trulega ꝼramkuæma z auka

Huad gott z nytſamlegt er þad øllum Handverksmøñum nær þeir eiga þeirra ad koſte ſem ſia til med þeim j þeirra Siukdome/ Oꝼſokn um z' ødrum Hørmungum

O huørſu gagnlegt er þad øllū Ekta hionum/ ad eiga goda Vine ſem þeim vidhialꝑe nær ad þeim þr

eynger og þau bref#ur nockud j kw
ed/z hialpa farædum Kuñum z
foðurlausum Bornum med Rædū
z Dædum/epter Dauda z afgang
þeirra Hwsbænda

O huad huggunarsamlegt er þad
fyrer Kyrknafia z Skolafia þiena
ra/ad hafa goda vine/ sem j allra
handa tilferlum z Motkaste þeim
Hiastod veite med Kieñingū z rædū
Summa: Aller Stiornendur/ Hof
dingiar/ Kongar z Keisarar þurfa
med godra vina so þr hugsuale þm
med Ræd z dæd/j þeirra hæfum z
þungum Embættum z Storfum/
ellegar mundu þeir alldeilis vpfiad
na z fyrerfarast

Þar vm talar Aristoteles. Re-
gnum servatur per Amicos. Þad
er/ Rijkisstiornen z valldstietternar

hliota pyrer gooda vine vid makt ad halldast. Þetta meinar z Salustius þar hañ seiger. Non exercitus, neq; Thesauri Præsidia Regni sunt, verum Amici, quos neq; armis cogere, nec Auro parare queas, officio & Fide parantur. Þad er: Mijked Herlid z stor Fiesiodur Gulls og Silpurs megnar ecke Rijkiunū vid makt ad hallda/helldur goder viner/ huorier ecke verda med vopnum eda Verium þar til þuingader/og ecke helldur med Silpre z Gulle wtvegader/helldur alleinasta med Velgiørdum z Trulynde.

Plutarchus þramsetur hier vm titt miøg agiætt Epterdæme vm Epaminondam huør þeim Thebanis, sijnu eigen Føðurlande/var eirn godur Vinur z sterk vernd. Þegar Di-

omedon epter Forlage Artaxerxis Kongs preistade þss naþnþræga hø þudsmans þyrgreinds Epaminonda z villde med storre Peninga vpphæd hñ tillockad haþa ad lata vpp borg Thebam þyrer Artaxerxe. Sem hañ var nu komen til Thebam med myken Fiesiod/liet hañ til sijn kalla Michytum þañ godan Vin Epami nondæ/ huørium til æru hañ skeinkte 3000 Krunur j þeirre Meiningu ad hañ villde med slijku mote þyrer hans Lidveitslu jñgang þaa hia Epaminonda. Sem nu Michytus haþde kuñgiørt Epaminonde Tilkomu z aþorm Diomedontis. Suara de Epaminondas einardlega z sagde til Diomedontem. Til slijks Verkz er ecke a peningum þørþ. Þui nær Artaxerxes Kongur sa sem þig he

þur

þur hingad sendt/vill vel þm Thebanis/ z leitar þeirra Luckuz z velfer dar/ þa er eg eirnen reidubuen til ad þiona trulega j þui epne. Enn sie hñ þeim j mote z vilie hañ þeim vont/ þa eru hans Peningar z gots næsta oplitler z audvirdeleger til ad viña þa þar med. Þuiad eg villde ecke taka allt Veralldar gots þyrer mitt kiæra Födurland/ Og mig vndrar storlega ad þu villt med þessū hætte þreista miñ/mz þui þu ert hu erke miñ Lĳke nie miñ Kuñinge/ þo eg villde þad epter þier lata. Enn haþ þig hiedan þ allra þyrsta/ so þu suñker ecke adra þleire. Eñ þu Michite þa honum aptur sĳna Peningar/ z eþ þ skiedur ecke hid allra þyrsta/ þa vil eg þramselia þig j Yþervalldsins hendr. Þar Diomedon nu

bad vm Fylgd z þrij passa/z ad hn̄ mætte traustlega heim aptur komast med þad sem hann hafde med sier flutt/ Þa suarade Epaminondas: Þad vil eg leyfa (sagde hañ) eñ þo ecke þiña vegna/helldr fyrer mina skulld/kuñe þijner Þeningar fra þi er tekner verda/skule þa huør madr seigia ad eg hafe med Rane komist ad þeim Þeningum/huøria eg madr fyrre j æruskeink ecke þiggia villde. Þañen liet sa volldug Kappe Epaminondas, Diomedontem frij z fra ustan fra sier fara.

Hier af ma skilia hutlijkā Truā vin z dyrmætan Siod þeir Thebani hafa haft/sem var/þennan Epaminondam/af huørium þeirra Rijke z Velldisstiorn haft hefur meira gott/ja myklu stærre verndan eñ myklū

myklum Striidsbuninge z mørgum Tuñum Gulls: Ad vijsu/huør hñ slijkt riettelega gaumgiæper z grun dar huad nytsamlegur z gagnlegur hlutur godur Vinskapur er j øllum Stiettum/sa kañ þui helldur ad ha pa þeñan dyrmæta Fiesiod j Neidre z hañ ad elska. Slijkt kañ Madur aþ onguu þliotar nie betur ad læra z vita/ eñ aþ Guds Orde og eigen Reynslu
So sem þeir eru marger sim ecke akta nockurn Læk ner edr Lækniskist þyrr eñ þeir koma j Neydena z þeir þurþa hñs med/þa vita þeir ad hñ er þarþur. Eins er z mørgum hat tad/þeir vita ecke huar til goder vin er fioda/þyrr eñ þeir rata j Motgãgen z Kroß laugena/z liggia þar j nockra Stund z suitna. Kome þa

goder viner z giefe þeim god Rad
Huggun z Hialp/af þrre Rad sē
Gud giefur þeim/z striuka so Gue
itā af/þa hid fyrsta formerkia þr
huad þad sie ad hafa goda vine
Þad hliomar z næsta vel j Eyr
um Mans/nær hñ ad eins hæyrar til
sijns gods Vinar/eñ þad hliomar z
romar myklu betur bæde j Hiarta z
Eyrum/nær hañ heyrer sijns goods
Vinar Raust z Mæl/huorium hñ
geingur giarnan a mote z medtekur
hñ vingiarnlega/z hlyder sijdan ha
ns godum z gagnlegum Rædum.
Þa vppfyllest huad Syrach seiger
6 E: Eirn trwr Vinur er Lijfsins
Huggun/so leinge sem Madr lifer.
Jtē/ Eitt ilmāde Balsā/z frioſom
Dogg. Huar vm Dauid syngur j
133 Psalm: Þad ma vel seigiast
Ad

Ad myklu betra er daudur ad vera/ eñ Vinalaus ad lifa. Sem Aristo teles seiger. Nullus eligeret vivere sine Amicis, habens omnia alia bona. Pad er/ Eingen skyllde oska sier ad lifa Vinalaus/ eñ po hñ ætte allan Veralldar aud. Pad er so sem Seneca seiger. Nullius rei, sine Amico, jucunda est possessio: Pad er/ Eingen hlutur huørsu dyrmætur z kostulegur hñ vera kañ/ er skiemte legur til Eignar og medferdar/ vtan Madur eige sier godan Vin sem par meige afniota. Nuor sa madr sem fyrerlijtur goda vine fyrer lijted/sa verdur optast pegar hørmung ar tijmeñ kiemur/vijs z hyggeñ af sialfs eigen skøm̃ z skada

So gieck pad Keisara Nerone/ pegar hañ hafde Lucku z allt gieck

vel/þa forsmade hañ Gud z gooda Vine/eñ þa hañ gaf sig a flootta med Skõm orvinladest hañ/klagade z sagde/Ad hñ hefde huorke vin nie Ovin. Þad meinte hañ so/Vin hefde hañ onguan sem hañ vernda eda hialpa kyñe. Nañ hefde z ong uan Ovin/sem hañ drepa vilkde/ eda honũ fyrerfara/z stytta so hñs Kuol/fyrr eñ hañ matte sial fur lata kallt Jarn gãga j giegnum sitt Hiarta/z vard so sialfs sijns eigen Mordinge

Þui er sa sæll sem hefur eitt godan Vin/ z sa er sæll sem helldur soddan Vin næst Gude fyrer eina Vorn/z elskar hañ z heidrar

Þad besta Gagn z nytseme vier hofum af godum Vinskap er/Ad vier þar af kuñum j skodugre Tru og

z krauſte ad huxa vm vorn ꝺdſta z
beſta vin Jeſum Chriſtum vorn En
durlauſnara/ ad vier hia henum/ z
þyrer haň þann meſta z beſta vin
ſkap høþum/ huer ed oſſ hialpar til
ſannrar Velþerdar Lijþs z Salar
ſo ſem ſkriþad ſtendur 1 Corinþt: 1
Chriſtur er oſſ giørdur aþ Gude/
til vijsdoms z til Rietlætis/ til Hel
gunar z til Endurlauſnar/ vpa þ
(ſo ſem ſkriþad ſtendur) Huør ſier
hroſar/ hann hroſe ſier i Drottne.
Jtm̃/ Col: 2. J Chriſto liggia hul
der aller Sioder vijsdomſins z Kyñ
ingareñar. Þar þyrer huør ſem he
þur Chriſtũ þyrer vin/ ſa heþr þañ
Siod ſem hañ giører eilijþlega Rij
kan z ſaluholpen.
Chriſtur ſialþur Joh: 15. neþn
er ſijna liuþa Poſtula z alla Riett-
truada

truada christna Menn sijna kiæra Vine z Brædur. Þennan sinn stad fastan vinskap vid oss jnsiglar hñ j sijnu Orde og Sacramentis huar vid vier skulum oss hallda z hugga j allskyns Neyd z Nørmung/ja/ba de j Lijfe z Dauda

Þui eru þeir aller sæler sm̃ þeck ia z mætaka Christũ Guds z Ma riu son/þañ Konungen Dyrdareñ ar fyrer sinn allra besta Vin/ Og hann akalla z tilbid ia alleina

III
Huørnen Madur a ad leita gods Vinskapar/ vpp byria hann og efla

EPter þui hier hefur vered fr-
amsett huad dyrmætur Fiesiod-
ur godur Vinskapur er z hu-
ad harla naudsynlegur hañ er j øll-
um Stiettum: Þa epterfylger nu
þesse Lærdomur z vndervÿsun/ huør-
nen madur a ad komast yfer godan
Vinskap/z hañ vel vpbyria z efla.

Þuiad j veralldlegum Høndløn-
um z athøfnum/þa Meñ leita sier
Fiaar z peninga/z stunda vppa gótz
z Garda/Lønd z borger/z adra hlu-
te/þa plaga menn ad spyriast fyrer
z piña god rad/huørnen z a huørn
veg madur giete slÿks orkad.

Og nu med þui godur Vinskap-
ur er frabærlega dyrmætur Siodur/
vegna þrra storu nytsemda z gagnz-
muna/sem hønum fylgia/huør ecke
verdur med neinum peningum bita-
ladur

ladur/þa er tilheyrelegt/ad meñ lei
ke z spyrie ad gødum Radum/z log
legum mæta z veige/huørnen Ma
dur kuñe soddan edla dyrmætan Fie
siod ad ødlast z yþerkomast

Þar vppa skulum vier merkia z
hÿhallda þessum sex Reglum

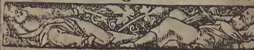
1 Su hin þyrsta Reglan heiter.

Ottast þu Gud. Vm þessa
Reglu talar Syrach j 6 Cap: Sa
sem Gudhræddur er hañ mun Vin
skapuren vel luckast. Þetta er miøg
agiæt Regla/z ber mz riettu ad stan
da þyrst. Þui þad heiter. Initium
Sapientiæ Timor Domini. Vpp-
haþ Viskuñar er Otte Drottens

Þesse þyrrskriþud Regla heþur
þa Meining. Gudhrædt Folk eru
soddan meñ/þeir haþa Drotten siñ
Gud fier þyrer Augum/haþa gooda

Tru z traust til hans j øllum hlut um/elska hañ/heyra z læra giarnan hñs Ord/medtaka Sacramented mz godre Gudræckne/lifa rolegu z spak ferdugu lijferne/stunda vel sitt Kall z Embætte. Nia soddan møñu vill Gud byggia z bwa med allre Nad z Blessan a allan hatt z veg/fyrer sitt Ord z þañ verduga heilaga Anda/fyrer vernd H Eingla/fyrer tru fasta Vine/Goda Nagraña/z alla Mett: Huar vm Salomon Proverb 16 seiger. Nær Mansins veiger lijka Drottne/þa giører hann eirnen hans Ovine til frids vid hañ

Hier af kiemur þad/ad einu gud hræddum Mañe er huør madur vin giarnligur z vijktanlegur. Nær hñ audsyner sijna Gudhrædslu openberlega/þa hræddast þar vid goder meñ

ad audſyna þeim ſama allt hid goda
þad luckaſt hønum ſo hañ þær goda
Vine.

Og lijka ſem hañ ottaſt Gud og
hegdar ſier vel vid hañ/ſo tilſkickar
Gud hønum Vinena/huørier ed ha-
ƀa eins ſiñe z hañ/ z eru giædder og
gaƀader mz Guds otta z Skilninge
Trulynde/Kiærleika z ødrum chriſt
elegum Dygdum

Dauid var Gudhræddur/þar ƀy-
rer tilſkickade Gud hønũ eiñ trulynd
an Vin

Þar j mot luckaſt ecke hinum þm
ogudlegu/einſiñudu/þuerbrotnu mø
ñum/ j huørium ad er eingen Guds
otte/eingen Dygd nie Dandemenſka
ad ødlaſt marga goda Vine: Þui
huør giefur vered þeſſhattar mønnũ
hollur z trur/huøria ſialƀz Gud ha

tar/z aller hans H Einglar/so og aller goder christner men̄/z allar skiepnur ? Þo pra Þr vel þa sem sig Þm samlaga/huørier ecke eru betre enn þeir sialper. So sem almennelegur Malshattur hliodar/ Similis simili gaudet. Þad er/Lÿkur sæker Lÿkan heim

Þui er tÿme ad ottast Gud/z gā ga a hans vegum/sem Dauid ræd-leggur j 128 Psalm.

II Annur Reglan heiter/ Bidied

Epter þui allar godar Gæpur ko-ma ad opan pra Fødurnum Liossens Jacob 1. Og Gud vill vier akøllū han̄ z bidiā vm sÿnar Gæpur/ Ps. 50. Nuar ap vier vitum z vidurkien̄um/ad vier eckert høpum ap sialpum oss/helldur hliotum vier alleinasta ad vænta z bidia Gud vm nad.

So heimter z krefur Guds Dyrd/ z vor eigenleg Naudsyn/ad vier bid ium eirnen þañ goda Gud vm þessa Gafu//sem er vm goda Vine. Ad Gud vilie vña oss z giefa þa Vine sm vilia z kuña ad hallda vid oss go dan christelegan z ærlegan Vinskap

Slijk Bæn skiedur ecke til onytis sem Christur vor Lausnare sialfur seiger/ Joh: 16. Sañlega sanlega seige eg ydur / Huørs sem þier bidied Fødurenn j mijnu Nafne/þad mun hañ giefa ydur

Vegna eins fierdeilis gods Vin ar/kañ madur ad ødlast godan Vin skap hia Villdis moñum j Verolld uñe: Myklu framar munum vier vegna vors einka vinar Jesu Chri sti fa z ødlast þessa Gafuna z ad rar fleire/med eirne Hiartans Bæn

af

aþ Gude vorum himneska Fødur
III Su Þridia Reglan heiter.
Haga Þier epter Tijdenne
Það er/Madur a alla hlute ad giø ra med godre Forsia z Skynsemd/z byria ecke neitt med neinu þlase j O tijma/sem Aristoteles seiger. In Electione Amicorum opus est Tempore & consuetudine. Það er/Nær Mañ vill yþer komast z vtvelia sier goda Vine/þa hlytur madur ad haþa þar tijma til/ So hlytur Madur z eirnen ad læra Menn ad þeckia. Það meinar Syrach j 6 C. Hallt þig vinsamlega vid huørn mañ/Eñ tru þu valla einum aþ þusund/&c. Það a ecke ad skiliast epter Heimsins Art z hætte/ad vera miukmæll z tala þagurt aþ þølsku Hiarta/ ad bruka Joabs heilsun/z Judas koss/ huad

huad miøg er tijdt j Heimenum/hell
dur audsyna ølliu Møñum Vinsemd
Liuþmenſku z godlynde/ Eirn þione
ødrum j Guds otta/huør epter sinne
Stiett z gaaþu/z sie þo þorsialer/mz
þui Heimuren helldur miøg litla tru
z Loþan edur ongua/Ad Meñ lade
sig ecke opmiøg j Vinskap vid neirn
Mañ/z verde so ad ſijduſtu þar mz
suikner
IIII Sú Fiorda Reglan heiter.
Giæt þu ad Vedrenu. Þad
er/Mañ skal ecke alleinaſta leita vi
nattuñar a Luckutijmanum/þa þag
urt Vedur er/nær mañe geingur vel
z allt leikur j Lynde: Helldur myklu
þramar a Sorgar tijmanum/þegar
eitt vedr blæs z stormar ødru a mote
Nær madur sueiteſt vnder Kroſſenū
þa er Naudsynen meſt vinskapen ad

eþlc/þui þa er madur velkomen og þægur/nær hañ giører ſier Jñgang til Vinſkaparens med godum Ḣugg enum/med godum Rꜳdum z dꜳdum þa verda Hiørtun (ſem ꜳdur voru ſorgþull z hrygg) hughrauſt z lyſtug til ad medtaka ſoddan vinſkap/z gā ga vnder hañ

Þar þyr' rꜳdleggr z amiñer oſſ Chriſtur/ Luc: 14 z 16. Ad giøra þa þurþtugu z þatꜳku ad vorum vi num. Seneca ſeiger. Si vis amari, ama. Vilier þu Menn elſke þig og hallde þig ſiñ vin/þa haga þui ſo/ ad þu þa elſker z kiæra haþer

So giørde ſa gode Tobias/hann vitiade ſiña Landsmaña/þeirra her leiddu Jſraelita j hrygd' tijdeñe/gaþ þeim god Rꜳd z Ḣuggun/huar mz hañ aþlade ſier aþ þeim gods Vin-

 ſkapar

skapar/ so huør Madur var hønum godviliadur z tilhneigdur.

Hingad heyrer Salustij Malshat tur. Amici officio & fide parantur Pad er/ Nær madur þionar giarnan þeim Naud þurþtugu og syner þeim Truskap/ þa giører þad godan Vinskap.

Þar vm lesum vier j gømlum Historium þagurt Epterdæme.

Þar var eitt sin̄ ein̄ þromur Danuman̄/ huør sallaus var wtleiddur til siins Dauda z Aþtøkustadar/ so sem eirn Mordinge. En̄ sem eirn aþ hans vinum sa þad/ kiemur han̄ til hn̄s med hiartanlegre Samaumkan/ til ad þriia z þrelsa hans Liiþ/ aþsakar hn̄ þess vegna/ z sagdest vera sa hin̄ san̄sakade/ sem verked heþde þramed. Þar med var sa hin̄ þy

rre

rre laus laten/eñ hiñ annar gripen: Og sem hañ ætte nu wt ad leidast/ pa kemur sa Pridie/huør z so hapde sig bunded j goda Vinattu vid hina adra/aßsakar þañ añan/og med kiener sig sakadan vera/sm̃ þ vonda verk pramed heßde. Þar med vrdu hiner kuitter/eñ sa Pridie wtkleiddur. Sem Yßervallded þetta heyrde/ ßor nam þad vel ad þesser þrijr mundu aller saklauser/z med slijkum godū Vinskap z Tru samābundner/Þar ßyrer sagde þad þessa þria/ecke allreinasta ßrij z lausa/helldur z eirnen batt godan Vinskap vid þa.

V · Su hin Fimta Reglan heiter:

Haß gat a hagkuæmelegum Stad

Þui þad er so sem mællt er. Ecke er allstadar hent godū Nr

ſte ad ryda. So er z ecke helldr hag
kuæmelegt j øllum Stødum goodan
Vinſkap ad binda. So ſem Seneca
merkelega kieñer. Errat qui Ami-
citiam in atrio quærit, & in Convi
vio probat. Þad er ſo myked ſagt/
Sa villeſt myklelega ſem j almenne
legum Samkundum z Gieſtabodum
Vinſkaparens leitar/z hañ vill þar
reyna. Þui þa kiemur Margmenne
til ſamans/ſem ap þolſku Hiarta gi
ekur morg god ord/z j þeirra Dryck
iuſkap giøra Kuñſkap z vinattu hu
ør vid annan/eñ ad Morgne hallda
þeir þad ecke. Þui er ecke rædlegt
Vinſkap ad binda med Vyñſtaupū
z Olkoñum/Helldur nær Meñ eru
ſamankomner j ſoñum Guds Otta/
vegna alvarlegra z þungra tilekna
VI Hin Siøtta Reglan er þeſſe
Gieþ

Sterp giætur ad eins Munne og Ordum.

Þui þar kaſt pliott z audvelldlega eitt þad Ord aþ munne ſleppa/huar aþ ærleger z promer Mēñ kuñа Vidbiod z Andſtygd ad þæа/til ad gāga j vinattu vid ſlijka. Þar j mot þa piña god z ſkickanleg Ord eirn godan ſtad/ſm̃ prom Nior tu haþa til ad vpbyria z eþla godan Vinſkap/ſem Syrach ſeiger. E: 5 Sa ſem virder alla Nlute til hins beſta/hann giører ſier marga Vine. Þad er ecke ſkiliаnda vm Nræſnara z Smiadrara/ſm̃ huørke hallda tru nie Loþā/helldr er þad meint vm þa ſm̃ ecke eru giarner ad taka jlla vpp Ord z giørder Maña/z ecke ſtrags dæma þar vm minkunarlega/ helldr ur wtleggia alla Nlute til hins beſta

z sia j giegnum Fingur þeirra nætt urlegan Breysfleik/so sem þr villdu sier giørt være.

IV.
Hia huilisku Folke Madur kañ best ad leita og ꝥiña godan Vinskap

SO sem þad geingur Kaupmoñum/ad meñ ꝥiña ecke avallt goda Vøru j þeirra Bwdum Ecke helldur ꝥinst godur Malmur j øllum Fiøllum. So ꝥiñur Madur ecke helldur godan vinskap hia huørium Mañe. Þui er naudsynlegt ad madur

Madr ſie framſyn z athuge vãdlega hia huoriu madur ſkal vinſkapar leita. Nuar vm Seneca trulega a-miñer/þar hñ ſeiger. Diu cogita an tibi in Amicitiam aliquis recipiendus ſit, cum placuerit fieri, toto illum Pectore admitte. Þad er/ Nura þig vel z leinge vm/fyrr enn þu tekur nockurn þier til vinar: Enn ſiaer þu hann þar hentugan til/þa medtak hañ ohræddur og ad Naſka lauſu.

Fyrſt a Madur ad vmſia ſlijka Meñ/ſem eru hygner z vijſer. Ad giora Kuñſkap z vinattu vid ganta z heimſka Meñ/þad er miøg oſkick-anlegt z haſkaſamlegt ſm̃ Salomon ſeiger/Prov: 13. Nuør hañ vmgein gſt med vitrum Møñum ſa verdur vitur/eñ huør hañ er Fielage favyſ ra/

ra/hañ mun Olucku hreppa

Godur Vinskapur wtkreþur ad Niorfun sie samrada/ꝛ ad huorer fu eggiu kuñe ad þeigia ꝛ haþa hliott vm/huad ecke þinst hia heimskum Drussum

Item/Prov: 19. Neimskur mad ur wtheller ollum sijnum Anda/ enn hyggen madur hia sier helldur. Sy rach 27. seiger. Stultus ficut Luna mutatur: Pad er/ Eirn Aþglape vmbreyteſt so sem Mane. Og sier deilis þramsetur Syrach 27 eiñ mer kelegã Texta. Tala þu ecke mar gt þyrer þavijsum mañe/ꝛ haþ ecke mykla Vmgeinge med heimskum/ halltu þig þra honum so þu kom er ecke j Neyd/ꝛ verder saurugur aþ hans opekt/Vñ þu helldur þra ho num/so ertu j Fride/ ꝛ kiemur þu ei j angist

Angist z neyd þyrer hans Heimsku. Huad er þyngra enn Bly? Og huad vilia menn annad kalla heimskan mann enn Bly? Þad er liettara ad bera Sand/ Sallt og Jarn/ helldur enn eirn heimskan Mann. Hier med þyrerbydur hann ecke Gudz ords Þie norum z ødrum hygnum Mønnum ad haþa vmgeingne/nær þørþ z na udsyn kreþur/med aumum heimskum z þavitrum mønnum/vppa þad þeir meige kienna þeim z rædleggia/z þa aminna til hins besta/helldur er meiningen þesse. Madur skal ecke samlaga sig þesshattar þolke/edur byria vid þad neirn sierdeilis Vinskap/sem menn plaga ad giøra/vid þa sem eru vijser z hygner. Þui heimskur Þuss er lijka sem Bly/sem Syrach seiger Blyed er þungt/z ecke gott ad bera

Item

Jtm/Sandur/Sallt z Jarn er ecke helldr lieft ad hlaupa langt mz/ þui Sandur kañ snøgt ad reña wt z spillast. Sallted kañ ad vøkna z reña nidur. Jarned kann ad hleypa vpp storum bløðrum a Øxlum Mans. So er þeim vant ad ganga sem vm gangast med Dærum z Gickum/ad þeir þac aꝼ þeim litla Sæmd vm sijder/helldur myklu ꝼramar Spott z vanæru til Launa. Þar ꝼyrer seiger Seneca rieti. Solus Sapiens scit amare: Solus Sapiens Amicus est. Þad er/ Alleinasta hia Vijsū z hygnum Moñum ꝼinst Kiærleike z vinatta

2 Þar næst skal Mann einkanlega gaumgiæꝼa ꝼroma Meñ/þa sem elska Guds otta z christelegar Dygder z Mañkostu. So sē Jonathas

heþur alited Dauids Dygder z dan demensku/ Þui þad er so sem gamall Mælshættur hliodar. Cum Bonis bona est Navigatio. Gott er ad vera med godum. Eñ ad vera mz skalkum/ Þioþum z vondum Selskap/ þad kañ snart ad leida meñ j oluckuja/j Galgan vm siþder. Þui er myklu betra ad vera slijkum þiarlægur/ eñ nalægz. Þuj hier sañast þ huad Syrach 14 seiger. Qui sibi nequam cui bonus ? Sa sem er sialþum sier Skalkur/huorium kañ hann godur ad vera ? Cicero. Hoc sentio, Amicitiam non nisi in bonis esse posse Eg helld ad godur vinskapur kunne ecke stad haþa vtan hia þeim godu/ þui huornen er þad mogulegt ad sa grete vered añars vinur/sem er sialþs sijns eigen ovinur

1 Sa sem þorsmaer Gud/ z er hø
num motsnuen hañ hyggur þier all
drei gott/ z er þier alldrei trwr.

2 Sa sem Munnen heþur avallt
þullan med Eida z Blót/ hañ les ec
ke giarnan eina Fader vor vel þyrer
þier

3 Sa sem Guds ord þyrerlijtur hñ
hirder ecke helldur sierdeilis vm þyn
Ord/ edur þijna goda Meining.

4 Huør sa sem motþroanlega þor
aktar god Rad/ vmvøndun z aminn
ing siña elskulegra Forelldra/ Fiar
halldsmaña/ øgunarmaña/ Salusor
gara/ Yþerbodara z añara skynsam
ra Maña: Sa mun þier lijted rad
leggia til hins goda/ Helldur spiller
hañ þier meir eñ batar:

5 Sa sem deiler giarnan/ heþur o
roa z losaskap vid adra/ a jllt vid þa

hleypur til Vopna/ z grijpur veriur til ad deyda sinn Naunga med: Hann helldr z vissulega lijten Frid vid þig
6 Sa sem daglega er drucken og galen/ helldur sier til Lausletis/ og slær sier j Svarñga hoop/ aþ hm̄ heþur þu øngua æru/ helldur Skøm̄ og Sneyþu
7 Sa sem er sielvijs/ræner/þremz Okur z Ranginde til ad saþna þar mz Rijkdome/ hann giører þig alldrei Rijkan
8 Sa sem er Lygegiarn/ og talar jaþnan jllt vm sinn Naunga/ aþ hønum mættu þier lijtels Truskapar vænta
9 Huørnen mattu hollustu eda nockurs gods aþ Lygesømum/otrum/ z hædgiornum Manne þier vænta?
10 J sijdasta mata/ Sa sem heþr
 girnd

Girndar hug z breñande Posta ept er øllu þui sem hans Naunge æ/og hepur ymisleg brøgd j prame til ad yperkomast pad/hvers gods mun sa vña þier ap Hiarta?

Þar pyrer skal Madur eckert hapa med þesshættar men/Þui pad er sem Syrach seiger 13 Cap: Sa sim þreipar a Tiøruñe/hñ saurgast ap heñe. Pad samþycker sa gamle Lærare Gregorius/þar hañ seiger.
Cum incautè Malorum Amicitijs jungimur, eorum culpis ligamur.
Pad er/Nær vier oporsiallega giørũ Vinskap vid vonda Meñ z hreckviĳsa/þa verdum vier Hluttakendur þra Synda skamma z Lasta. Þui varar Menander vid slĳkt, Malum Virum nunquam facias Amicum.

Vel þier alldrei vondan Mann til vinar. Vilier þu velia þier goda vi ne/þa haf gæt a þeim monnum/sem hallda sig giarnan til Guds orda/sm ottast Gud z elska Dygd z Dande menstu/ þa sem hungrar og þyrster epter Riettlætenu/ Math: 5

Og þeim sem þier hafa ædur j þinne Reyd z þreyngd Vmastycke audsynt. Vm slijka ma Madur go da von hafa.

Eñ næt eirn hefur alldrei breytt vel vid aðran/huors gods kantu þier af honum ad vænta ? Þar fyrer skalltu med godre skickan merkia A ristotelis Mælsgrein. Amicitia separanda est ab illis, qui sunt in ma litijs indurati. Þad er/ Madur skal fordast ad binda vinskap vid þa/sm j Illskuñe eru forherter. So skulu

 menn

meñ eirnen einkanlega vm ſtæ þa ꝛ
eru lijtelæter og Hogværer: Þuiad
ſu Regla er viſſ ꝛ ſañ. Lijtelæte giø
rer goda Vinattu/eñ Dramb ꝛ ſtæ
relæte ſtodar øngum. Lijtelætur
Madur er þeckur bæde Gude ꝛ møñ
um/ ſem Syrach ſeiger 3 Cap: Dr
ambſeme giører alldrei gott/og þar
kañ ecke vtan jllt aꝼ ad verda.

Ambroſius ſeiger. Amicitia Su
perbiam neſcit. Þad er/God vinat
ta kañ aꝼ øngre Drambſeme ad ſe
igia. Item: Amicitia eſt Æquali-
tatis magiſtra. God vinatta er Jaꝼ
nadarens ꝛ Eindrægneñar Læremo
der: Þui nær eirn hælldur añan þyr
er ſiñ Lijka/þa geingur næſta vel og
riett til. Enn þeir ſem dramblæter
eru/vilia ætijd vera ſtærre betre ꝛ ko
ſtulegre eñ adrer Meñ/huad ecke aꝼ
lar

lar neins vinskapar/helldur Fiand-
skapar z ovinattu.

A medal allra þeirra Vina sem
vier viliū oss wtvelia/skulum vier kio
sa oss þañ allra besta/Jesum Christ
um Guds z Mariu son/vorn elsku-
legan Brodur z Frelsara/huør ad er
þrañ yþer alla Eingla z Meñ/sa
allra vijsaste/fromaste z lijtelataste

1 Er Christur sa allra vijsaste/
Fons Sapientiæ. Eirn sañur Vi-
sku bruñur/sijns eilijþa Fødurs Sp
eke/hañ veit sier z þecker alla Hlu
te/ Hañ kañ riett ad kieña huørnen
Madur skal þeckia þañ eina z saña
Gud j hans Veru z vilia/j huørre
Kynningu od stendur þ eilijþa Lijþ
Johann: 17.

2 Er Christur sa allra Fromaste
so heilagz z riettlatur ad eingen ku

 ñe

fie ad kvijsa vppa hañ nockra synd
Esa: 53. Joh: 8. Og slijkt hefur
hann ecke eirnsaman fyrer sig sialf
an/helldur Communicativè/ ad hañ
tilreiknar øllū þeim sem a hañ trua
sitt Sakleyse z riettlæte j sijnu orde/
z Sacramentis. Esa. 53. Minn
Þion hiñ riettvijse mun marga riett
lata giora. Af þessum godum vin
þarf eingenn sier neins Otruskapar
ad vænta/hans Ord eru Sanleikur
z huad hañ lofar z heiter þ helldur
hañ vissulega. Psalm. 33.
3 Er Christur sa allra Lijtelæt-
aste/sem skrifad stendur Philipp. z
Þo ad hañ være j Guds mynd/hiellt
hann þad þo ecke fyrer neitt Ran/
Gude lijkur ad vera/helldur minkade
hañ sig sialfan/z vard hlydugur allt
til Dauda/ja/allt til Krossens dau-
da.

da. O huad stor Audmykt er þetta Ad eilyfur Gudz sonur Dyrdarenar Konungur/Drottenn Himens z Jardar/villde so lijtelæcka sig j þessa vtlegd/taka vort Holld z Blod a sig/ z bera vorar Synder med sier vppa þad hæfa Alltare/þad er a þañ H Kross/vnder huørre Byrde hañ sueittest Blodenu/ z þar med er hañ fyrer vora skulld orden eitt blodugt offur/huørs vier munum ad niota/fyrer hans himneskum Fødur.

Nu lætur hañ oss ecke hafa langa Eptergangs mune vid sig/ med Kniæbukte z beidne/so sem Dramblater Meñ opt giera/þegar nøckur girnest þeirra Vinattu edr þarf heñar med/ Helldur geingur hañ epter vid oss vesælar Mañeskiur/hroopar kallar z frambydr oss sijna naaduga

 hialp

Nialp. Matth: 11. Venite ad me omnes qui onerati estis, ego r. fici- am vos, &c: Komed til mijn aller þier s erþided/ z erud þreytter/ eg vil endurnæra ydur. Enn so ad eingen skule þordast hann/ þa seiger hann. Eg er hogvær z aþ Hiarta lijtelæ tur. Matth: 11.

Med þui nu ad Christur er sa all ra Vijsaste/ Fromaste z Lijtelatlaste hia huorium sa beste vinskapr þinst/ þa ber oss ad wtvelia hn z kiosa oss til Vinar/ þram yþer alla adra/ z trua honum til vor sialþra/ bæde j Lijþe z Dauda

V.

Huar aꝼ skal Mañ reyna/ og Þeckia godan Vinskap

SO sem vier høꝼum heyrt hia huilijku slags ꝼolke vier eigũ gods vinskapar ad leita/ So ꝼylger nu epter ein herleg Kiẽning/ sem er/ Huar aꝼ Madur má reyna/ ꝛ þeckia godan Vinskap/huad ad søñu naudsynlegt er ad vita. Þui ad lijka sem þad er torvellt/ad ꝼiña suarta Alꝼt ꝛ huijtan Hraꝼn/ so er ꝛ ad ꝼaa goda vine (Þm godu ꝛ ꝼro mu vndanteknum) Þuiad/nær vier alijtum Verølldena riett/þa er hun ꝼull med Fals ꝛ Suikræde

Eñ þo marger lateſt ad vére Asynd vera ꝼromer ꝛ goder/tale Huñ angs sætum Ordum/ þa haꝼa þeir

þo jſian til eitrud Hiørtu/z eru man ſins hiner ſtæſtu Nøꝥud ovíner.

Vm ſlijka talar Syrach 12. C. Fiandmadurin giefur god ord/z añ kar þig miøg/z ſyner ſig vingiarnle gan/z þar med kañ hann ad græta. Enn j Hiartanu huxar Hann huer nen hann mæige koma þier j Grøf ena/z ꝥae hañ Rꝛm/ſo kann hann ecke þijns Blods ſaddur ad verda. Og vilie þier nockur ſkada giøra/ſo er hañ ꝥyrſtur/z ſyner ſig riett ſem hañ vilie hialpa þier/riett ſem ꝥelle hañ þig oꝥorvarad/ſitt Nøꝥud mũ hñ ſkaka/z j Looꝥa ſier hlæia/z na⸗ ſer j Lopt vpreka

Dauid heꝥur og vel þekt ſoddan Judas brædur/ſem hañ ſeiger/Pſal 55. Þeirra Muñur er kløckuare eñ Smiør/z haꝥa þo Strijd j Sinne/

peirra

Þeirra Ord eru miukare enn Vidsm
ior/ enn eru þo naken Suerd

O huad vonder z skadsamer menn
hlicka slijker ad vera/ vm huoria A
ristoteles hefur riett talad og sagt/
Qui fingit se amicum, & non est, pe
jor est eo qui facit falsam monetam
Þad er/ Huør hann læst vera annars
Vinur/ enn er þo skalkur j sinne Nwd
hann er langtum verre enn sa sem slær
palska Mynt. Slijker finnast (þui
midur) j øllum Stiettum. Og þin
lijker ad vera er nu hallded fyrer list
z stora Snilld. Og þa þr gieta ec
ke komed sinu frame med magt z vall
de/ þa hafa þeir Lymsku z Kiænsku
j frame/ so sem Lysander hefur ta
lad. Quo non pertingit pellis Leo
nina, assuenda est Vulpina. Þad er/
Þar sem Leons hwden tekur ecke yf

er/ma Madur auka vid Refskinne/ Slijker eru Diøfulsins rietter Nyd slagarar/huør þeim mun þad vel j Helvijte a þeirra eigen Nyd aptur bitala

Hialp Gud/ huad þungt er þ ad lifa j bland slijkra eiturlegra mañа sem vnder Heilagleikans asynd/ ha fa soddan vonda z falska meining þeir latast vera s̃ meinlaust Lamb eñ eru þo hid jnnra glepsande varg ar. Ja ad vijsu er þad þungt z ha skasamlegt ad vmgangast med þess hattar mañum/sem sialfur Gudsso nur klagar j þeim 55 Psal: Þar hañ talar vm Judam z adra falska vine: Þott ad Ovinur miñ nidrade mier/þa villda eg þad vmlijda. Og þo ad Fiandmadur miñ skammyrdte mig/þa villda eg geyma mig fyrer

hønunt. Enn þu ert miñ Lagsmad ur/ mñ Leidtoge z Kuñinge miñ/ zc. Pad er/ þyrer openberum Ovinum/ kañ madur ad vakta sig/ Lastendum z Natursmøñum/ aþ huørium hañ veit sier einkis gods ad vænta nie þa meiga/ þui huør sem einu siñe aug-lyser siñ vondan Asetning/ þañ ma Madur varast. Eñ þyrer þolskum Vinum/ sem latast vera vorer Lagsmeñ Leidtogar z Kuñingiar/ z loþad haþa vorra vegna siñu Lijþe z Blode ad voga/ eñ þo lijka vel/ nær þar ad kiemur/ þa audsyna þeir sig alla adra. Fyrer slijkum er sig jllt ad vakta.

Þui er so lesed vm Kong Antigonum hñ haþe jaþnan beded Gud ad vernda z vardveita sig þyrer siñu vinum. Nær hañ var adspurdur/ þui hañ

hañ bæde ecke Gud ad bivara sig pra Ovinum sijnum/suarade hñ. Ad hñ kynne ad nockru leite vakta sig pyrer sijnum Nøþud ovinum/Enn þyrer sijnum þølskum vinum giæte hañ sig ecke porvarad / þui þrde hann ad bidia/ad Gud villde vernda z varðveita hann þyrer slijkum

Þesse Bæn er øllū monnū naudsynleg a þessum Deige

Enn med þui omøgulegt er þad madur giete sied jnn ı Hiarta mans z næsta torvellt er ad skilia a mille þalskra z godra vina/þa skadar ecke/ helldr er gagnlegt ad ỏa þorsiall ı þssu eþne/so madur lære/wt aþ hr re Nœd sem Gud gieþur riett ad pro þa z þeckia/huørt godur Vinskap z er þyrer Nende eda ecke

Huad Plutarchus wijskyrer mz þo grum

grum Epterlïkinguin þar hañ seig er. Vt Nummum exploras, num sit adulterinus, priusquam eo sit opus. Sic Amicus probandus, ante quam eo sit opus. Þad er/ Lÿka sem̃ Madur reyner Myntena ædur eñ hann medtekur hana z wtgiepur/ so skal z Mann reyna z þeckia goda Vine/ ædur enn hann medtekur þa z þeir ra neyter

Item. Lÿka sem eitt nytt Skip reyneſt z prouaſt/ ædur enn nockur giepur sig a þui wt j þ vyda z myk la Haf j Storme z ovedre. So hly tur z madur ad læra ad þeckia meñ ædur enn hann samlagar sig þeim opiniog

Item/ Lÿka sem Madur med vat ne einusaman reyner Vÿnfated ad ur eñ þad er vppyllt med gott Vÿn

 edu

edur Malvasij/ so skal madur z ecke helldur propa og reyna nyia Vine j storum z þungum Ermum/ helldr ad ur þyrre j þui hinu litla

Þar eru siø Audkiennis teikn/ a huørium vier meigum þeckia z vita/ huar godur vinskapur er/ eda ei.

1 Þad þyrsta Audkiened/ þa eirn lætur sier annars Lucku eda olucku til Hiarta ganga/ z asyner med Glede/ eda Hrygd/ Kiør z okiør Naungans annad huort mz Ordønum/ ytre heg dun edur verkønum

Hier vm talar Paulus/ Rom: 12 Fagned med Fagnøndum z græted med Grætøndum. Huar til S. Pe tur amiñer alla christna meñ 1 Pet 1. seigiande, Vered samhuga jñbyr dis/ medþoluger/ brodurleger myskun samer/ vingiarnleger.

Þo þeir þølſku vinerner j þeirra Dryckiuſkap aþ þølſku Hiarta loþe z tilſeige med gylltum Ordum Vilð og vinættu/ ſamt og ædur jaþnſnart þeir heyra z þormerkia/ad þr ra vm geingz vel/þa ſkielþaſt þr z hrygguaſt þar vid. Eñ merke þeir hønum gange ȷlla/þa glediaſt þr z þagna þar vid/huad þr vilia j mar gan mata giarnan hylia z dylia/eñ gieta þo ecke alldeilis/helldur open bera ſialþa ſig optſiñis oviliādē/z ſyna þad a/ad þeirra hiarta er ȷllt vid Naungan

Þuilijkur var ei ſa gode Tobias/ hann bar ſtora Sorg ſier j Hiarta/ vegna ſiña herleiddra Medbrædra/ z aþ ſlijku godu hiarta til þeirra ve itte hañ þeim huad hañ til haþde/z kuñe aþ ſtad koma

2 Annad Audkiennis teiknid er Truleg Vidvørun/avijtun ⁊ Aminning Ad eirn godur vinur varar giarnan annan vid hans skada/strafnar hañ fyrer sijna Yfersyn/⁊ aminner hañ til Leidriettingu ⁊ betrun. Hingad hnigur sa gamle malshattur. Þad er Vinur sem til Vams seiger. Ad sønnu er þad Giord gods Vinar/ad biarga sijnum Vin medur en hañ ratar j Ogiæfu.

Hier vm talar Cicero. Monendi sunt Amici, & sæpe objurgandi. Þad er/Goda vine skal Madur tijtt ⁊ opt vidvara/avijta ⁊ aminna/Þad hæfer ⁊ af sijnum Vin med þocku ad taka/enn hallda ecke soddan avijtun ⁊ Aminning fyrer neitt Reidetecken/helldur myklu framar fyre gott Vina merke. Þui Augustinus hefur

ut sagt. Non omnis quĩ parcit A-
micus, nec omnis qui verberat Ini-
micus est. Þad er/ Lÿka sem̃ þ eru ec-
ke allt goder viner sem̃ alltiafnt hlĩ-
fa/ ꝛ øllu hæla ꝛ hrosa ꝛ vilia øng-
uan styggia/ so eru þeir ꝛ ecke helldꝛ
aller Ovuner sem avĩta/aga/ sla ꝛ a-
minna adra. Enn oss ber hier vel ad
gaumgiæfa huar til ad soddan avĩ-
tur ꝛ Aminningar stoda. Nær einn gi-
efur sig wt fyrer þinn vin/ enn vill ec-
ke vara þig vid þĩnum skada/ ꝛ ecke
helldur avĩta þig heimugleg a fyrer
þĩna Yfersyn ꝛ Avirding/ helldur
sæmsinner þier j þann mata/ hæler og
hrosar þier þar fyrer. Enn nær hañ
kiemur j manstad ꝛ mĩked Fiølmen-
ne þa fær hann annad Sinne/ strax
far þig þa/ ꝛ finnur þĩn Lyte/ huar
af þu helldur manspillest enn betrast

 Þa

Þa kantu hæglega ad reyna z vita/ ad slijkur eirn hann er eingen riett ur trupastur vinur/helldur þinn heimuglegur z eitradur Ovinur

Þar j mot hiñ sa ed ecke kañ ad hæla þier z hrosa med morgum ordū z pærer þo eckert pyrer þier til hins vesta/helldur varar þig heimugleg a vid þÿnum vÿtum z Lytum/strappar þig þar pyrer z amiñer til vmbotar þad mattu hallda pyrer vÿst Merke ad sa same er þiñ otvalen godur vin ur/z matt hañ þÿ vegna ad þier ta ka. Þar vm talar Hieronymus.

Objurgat Amicus amicum, non lactantiæ studio sed affectu Charitatis Sed admonitio aspera sit, non objurgatio contumeliosa. Si quid Vitij in Amico cognoveris, corripe occultè. Þad hæper j allan mata ad eirn

eirn vinur a vỹte aftan/eñ leite ecke
þar med sialþs sÿns Nrosunar/helld
ur giøre þaþ Niartans elsku. En
þeß skal madur vel giæta/ad Amisi-
ingen sie skørp/eñ þo eingen skamar
leg Adeila. Siaer þu Lyte þÿns vi
nar/þa atel hañ heimuglega
3 Þridia Audkiennis mercked er/
nær eirn godur vinur j alvarlegũ Le
yndarmælum ødrum truer/z þr vpp
a bædar sÿdur geyma þad þeigiãdè
sÿn a millum. Vm þetta talar Sa-
lomon/Prov: 11. Eirn Bakmælug
ur madur openberar leynda hlute/eñ
sa sem med truþestu hiarta er hũ ley
ner þeim. Þad er so mÿked sagt
Fyrst þad er þungt z haskasamlegt
ad dylia sÿnum leynelegum Søkum
og sorgum med sier sialþum/þa er þ
eirn dyrmætur Fiesiodur ad haþa eiñ

godan Vin/þ huerium Madur ma sig j Lioste lata/ z sinn Hiartans heimugleik openbera/ z godra Rada til leita: Þar af liettest hans Hiarta/ läka sem þungum Steine/edur Byrde hefde þadan sumpt vered

Þar j mot þiiast marger þr mett j Heimenum sm̄ ecke hafa leinge hr einan Muñ/ helldur jafnsnart þeir heyra nockud/þa breida þr þad vt so þad vm sider kiemst j huørs mās muñ/ z berst vm Borg z By/ huad mā̄ked jllt epter sig leider. Þar þyr er ætte huør madur ad sia sig vel þy rer/ z trua ecke huerium Manne til Leyndar mala. Þui hier sannast sa gamle Malshattur. Fide, sed cui, vide. Þad er Sia til huerium þu truer. Enn þar sem nockur tiltruer þier til heimuglegra Leyndarmala/

þa mattu þar af hæglega skilia/ad
hann truer þier vel/og vænter alls
gods til þijn ⁊ helldur þig fyrer sinn
Vin/þa ertu honum skylldugur ad
hallda honum allt til besta/⁊ wthro
þa hann ecke/sem Plautus seiger.
Fac fidelis sis fideli. Naga þui so
til ad þu sierd þeim hollur og trwr/
sem þier er trwr

Þar vppa hefur vier agiætt Ep-
terdæme a Jonatha ⁊ Dauid. Nu-
ad Dauid openberade Jonathe/þad
geymde hann hia sialfum sier/ ⁊ ja-
fnvel fyrer sijnum holldlegum Fodur

Hyperides sem var eirn nafnfræ-
gur Mælskumadur af Athenuborg
hann var sijnu Fodurlande so trwr/
þa hann var fangadur ⁊ flutftur til
Corinthum fyrer Antipatrum/⁊ þar
hann var sem mest pijndur til ad op-

enbera hattalag z epne sijns kiæra Fødurlands/huad hafi villde mz en guu mote j liose lata/z var þiſ vegna hans Tunga wr honum ſkoren/ z ſo ſijdan hryggelega til Dauda pijndur

Þeir finnaſt marger ſem ecke læta leinge pijna ſig nie kuelia þ ſlijkt/ helldur þiggia eirn godan Bita eitt Vijnſkaup eda Dlkeſu j ſtaden/ giora ſig ſo Mælreitna z Munnframa ad þeir tala wt wr ſier/og læta vppe allt huad þr vita/ þo Helmingnum vidliugande/eþ ecke er frekar. Ad ſønnu eru ſlijker ecke goder Vin er/ þarþ enguan epter þeim ad langa nie ſækia/ helldur oſta þr ſitie heima med ſijn giæde

4 Fiorda Audkienned gods Vinſkapar er/ Nær Madur yþergiefr ecke

ke vin sinn j Neydenne. Þar vm sa lar Syrach 6 Cap: Treysiu øngvum vin/vtan þu haþer ađur j ney deñe reynt hañ. Þuiad marger eru Viner a medan þeir meiga apniota eñ j Neydenne eru þeir ecke stadþast er. Og margur vinur er sa sem reid-est skiott/ z visse hañ Mansmord ep ter þier/þa segde hñ þad. Þar eru z nøckrer Matbords viner/sem ecke eru stadþaster j Neydenne/ hann er þinn Lagzinađur a medan þier gein gur vel z liþer j þinu Hwse/eins z hañ være þar eirn Hwsbonde / Eñ gange þier jlla þa motstendur hann þig/ z lætur sig huørge þiña

Item/Syrach 12 Cap: Þegar nøckrum vegnar vel þa kann hann ønguã vin riettelega ad kieña. Eñ þegar nøckrum vegnar jlla/þa kañ

hans

hans Ovinur ſier ecke leyna/ Þegar einum vegnar vel/ þa forþockaſt þ hans Ovin, Eñ þegar nockrū veg nar jlla/þa vjkia eirnen hans Vin- er fra honum

Og j Ordſkuida bokenne 19: ſeig- er Salomon. Audæfe giora marga Vine/eñ fatækur madur verdur af ſijnum Vinum forlaten. Og Yſido rus ſeiger. In Proſperitate incerta eſt Amicitia, nec ſcitur vtrum Per- ſona an Felicitas diligatur. Þegar Luckan er blijd gieſur madur ecke ri ett lært Vinena ad þeckia/þui mad- ur veit þa ecke huort Perſonan er el ſkud eda Luckan. Boëtius ſeiger. Quem Fortuna facit Amicum, In- fortunium facit inimicum. Huorn ſem Luckan giører ad Vin/þañ gio rer Olucka ad Ovin. Vm ſlijkt

talar

talar Poeten Ovidius j þessu versu.
Donec eris fœlix, multos numerabis
Amicos (eris
Tempora si fuerint nubila, solus
Þad er so mÿked sagt. Þegar Luck
an lætur þier vel j Verolldunne/ þa
hefur þu marga vine/ Enn nær Ved
red snyst ꝛ Luckan er þier oblÿd/ þa
muntu eirn vera. Hier sañast alme
ñelegur Malshattur. Viner j naud
vegast fimm ꝛ tuttugu vppa eitt Lod
Enn þegar þreynger Pÿn/ þa stan
da fimtigu eitt Quintin. Soddan
Viner (seiger Cicero) eru lÿka sem
Sumarfuglar huorier ad giarna eru
hia oss a Sumuren/enn nær sa har-
de ꝛ kallde Vetur kiemr þa flya þr
fra oss
Ad falstra vina Art ꝛ nattura
fie þessþattar sem nu er vmtalad/ þ
vottar

vottar Reynslan noglega a ollum tij
mum: Abraham/Isaac/Jacob/Jo=
seph/ecc: hafa j þessare þeirra veg
ferdar tijd lært ad þeckia falska vi
ne. Dauid eins lijka þegar hañ var
j Hollu Sauls Kongs. Og eirnenn
þar epter vid sitt eiged Bord j sijnu
Hwse þa var hañ næsta miøg þuin
gadur af følskum mønnum/so þeir
hafa þrykt Sueitanum wt a hønū/
Med slijku var sa gode Job plaaga
dur. Christur hlaut og ad hafa
þann falska Judam vid Bord hia
sier/huør ædur fyrre a Medgangs
tijmanum æt z drack med hønum/eñ
sem hañ skyllde lijda sijna Pijnu og
Dauda/þa vard hañ hans Forræda
re. Paulus klagar z so yfer sijn
um følskum Brædrum. Eins lijka
Johañes Postule z Gudspiallamad
ur

ur yper Diotrephen z ødrum polſk um Vinum.

D Martinus Lutherus z Philippus Melancthon, Loplegrar Minningar/haþa nog hapt ad giøra med palſka Vine/þeir haþa giørt þeirra Lipnad nøgu beiſkan z ſwran. Og nu epter þeirra Dauda meiga þeir eñ ecke vera med Fride (j ſijnū Grøpum) þyrer þeim ſem næſta ſinanar lega dæma vm þa z þeirra Bækur/ og Skriþ.

Slijker þikaſt nu eñ a þſſum dege/ſem vilia vera Viner ſo leinge ſē þeir meiga haþa þar nøt aþ. Eñ jaþnſnart þegar breſtur z þatækt er a þerdum/þa hepur þeirra Vinſkap ur enda. So ſem Meñ plaga ad ſegia. Fwll er huør Fielaus

Adrer eru Mælviner/þeir haþa

ſter

ſier epter þinum vinſkap/ þegar þu ert blijdur z millder/ þa eru þeir milld der z blijder/ en nær þu awgtar þa pp rer þeirra viſte z Lyte/ z amiſter þa aþ godu Hiarta til Leidrietting/ þa verda þeir reider z ſtregguer/ z vilia þa ecke kaſta Kuediu a þig a veige.

Sumer eru Matbords viner/ eda Borddiſka ſtenſarar/ þeir laataſt vera fromer j nog uær men bera pullt þ þa/ allt huad madur vill þeir giøre/ þad giøra þeir/ þeir ſpara ecke ad bijta j ſundur Glos z Krwſer/ z jeſa þad vpp þier til vilia/ þeir ſpara ecke ad briota Skerbord j hoþde ſier laata ſlytta ſitt ſkiegg/ leika þyrer z danſa þinna vegna þyrer bordum z beckium/ ſo ſem adrer Apar/ jaa/ hrijna z hropa vpp ſem villauſer z galder Men. Eñ Syrach ſeiger. J

nepdenne

Neydenne sie þeir þo ecke stadþast er/menn þurþe þm ecke gott ad ætla
Þar j mot hiner sem eru riett vel valder viner/ hallda þad giarnan j Neydenne/sem þeir haþa ꜳdur j vel geingneñe loþad/eñ þo þad ætte ad kosta þeirra Lijþ z Blod. Hier til aeggiar Syrach alla goda vine j sinne Bok 22. Cap: Vertu trwr þijnum Vin j hans þatækt/so ad þu meiger gledia þig med hønū þa hønum geingur vel. Stattu þast hia hønum/þa hønum geingur jlla/ ad þu meiger z so niota hans Lucku
Pro amico occidi plus expedit, quam cum inimico viuere. Þad er Betra er ad deya med sijnum Vin eñ liþa med sijnum Ovin. Slijkur Vinur var Jonathas Dauid/huor ed hiellt med hønum trulega/ bæde j
 liuþu

liufu og leidu. Tobias var z godur vinur þeirra herleiddu Israels manna/hañ audsynde þeim vinattu bæde lifendum z daudum/þo ecke æn skal fs sijns mijkels Lijfshaska.

Valerius Maximus frammsetur Lib: 4 Cap: 7. eitt merkelegt Exempel vm trufastan vinskap/ sem var a millum Damo z Pythias fra tueggia Pytagoriskra Lærefueina/þañ tijd sa Tirañe Dionisius Syracusanus villde drepa og helsta annan þeirra/þa bad hañ Tijrañann j hiñ audmiukelegasta mata/hañ mætte ádr ferdast heim ad rádstafa øllum hlutum epter sijnum vilia. Og ad hañ þui helldur giæte hrærf Tijrañan hier til/ þa setur hañ siñ eigen Vin z stallbrodur j Gisling z borgun j Fangelsed sinna vegna: Þesse hiñ

hiñ fyrſte verdur þar med laus/enn
hyrar þo vm þañ Naſka ſem hans
godur Stallbroder var hans vegna
j ſtaddur. Nu vill/huør madur/ſier
deilis Dioniſius vita huørn enda þt
ta Epne munde fa. Tijmar lijda
ſkiott/hiñ fyrſte kiemur ecke aptur/
huørs vegna adhuør madur ſpottar
þañ ſem j Fangelſenu ſat vegna he
imſkuſullrar borgunar/ſem hñ j ſat
vegna hins añars/eñ þo efade hañ
ecke ſijns gods vinar dreigſkap z tru
feſte/huør eirnen aptur kom j akue
den tijma. Þa vndradeſt Dioniſius,
miøg þeſſara tueggia Vina truſkap
er þeir audſyndu huør ødrũ/liet þa
bæda lauſa/og oſkade af þeim/þeir
villdu taka hañ til hins þridia j þr
ra Vinalag
O huad harla fæer finnaſt þeſſ

kyns Viner j Verolldukke ? Marg
er hæla miog sijnū Vinaþiolda/enn
þegar nockud þreynger ad/þiña þr
þær aþ þeim heima
Eitt siñ var sa þromut z hygg
en Fader/sem kient hafde Syne si
num/hañ skyllde ecke ofsñema hæla
eda hrosa sier af sijnū morgū vinum
fyrr eñ hañ hefde adur reynt z þekt
þa. Eñ þar Sonuren sagdest hafa
meir eñ hundrad Vine/suarade Fa
deren og sagde. O miñ Son/Nuad
goda Lucku mattu hafa/epter þui
þu hefr so marga vine ødlast. Eñ
af huoriu hefur þu lært ad vita/ þ
þeir eru þijner Viner? Sonuren su
arade z sagde. Skyllda eg ecke hall
da þa mijna goda Vine sem giarn
an koma til mijn z lijda mig hia sier
feigensamlega/vier sem hofum dru
cked

ckeð marga goda Mꝏldryckiu til ſa
mans/danſad z ſungeð/reiſt z ꝑerd
aſt marga Mylu huor med ødrum/
huorier loꝑad haꝑa ſiñe Niaſtod j
Naſka z Neyd/Ja/þeir vilia eñ vo
ga þeirra Lyꝑe z golſe vt ꝑyrer mig
O miñ ſon/ſuarade Faderin. Þetta
er eñ nu ecke ſu rietta Reynſla/hu
ar aꝑ þu mätt þeckia goda vine/þar
heyrer meira til/þuiad j dryckiuſkap
kañ madur j onguan mꝏta vine ad
þeckia/helldr nyklu ꝑramar nꝏr ma
ſte liggur a. Fylg þar ꝑyrer myñi
Radum/z reyn þyna marga Vine/
a þeñan hꝏtt. Slꝏtra einu Suij
ne z ſting þui j Seck/ſꝏk heim þy
na vine med þetta/z lꝏt ſem þu ha
ꝑer oꝑyrerſyniu Mañ j hel ſleigeð/
oſka aꝑ þm þeir vilie hylia þañ dau
da heimuglega j ſyñu Nwſe z hial
 pa

þa þar med þijnu Lijþe. Nær þu gi
ører þetta þa muntu reyna huørier
ad sie þijner Viner. Sonuren þylger
sijns þødurs rædum/kiem med þad
dauda Suijn j Seckinum til sins þyr
sta vinar/huørn hñ hiellt þañ besta
klagar hønum sijna Neyd z stora O
lucku j huøria hañ komen være/bid
ur hañ ad þela z hylia þennan hinn
dauda/z þrelsa so sitt Lijþ. Eñ hñ
aþsakade sig jaþnsnart z sagde/Gud
bivare mig þra þui/ad eg skyllde so
þavijslega setia bæde Lijþ mitt og
Gotz j hættu þyrer añars skulld/en-
delega mattuRæda leita añarstad-
ar. Sijdan kiemur hañ til hins añ
ars/þridia/þiorda z þimta vinar/og
þieck jaþna Nuggun hia þeim/sem
hia hinum þyrsta. Ja/a medal all-
ra siña hundrad vina/þiñur hñ ecke
eiñ

eirn sem sig villde j hættu gießa hñs vegna. Sem hañ kiemur nu heim aptur til sijns Fødurs/tiadi hañ þyrer hønum/ z klagar huad jlla hans Viner haþe suiked hañ. Ja/miñ Son/sagde Faderen/ Þu þecker enn ecke Verølldena riett/hun er þull mz Suik og Otru/ Þui Þarþtu ecke ad hæla nøckrum vin/þyrr eñ þu heþr reynt hñ ædur/Eg (sagde hañ) heþ ecke marga vine vppa ad treystá/vtan sierdelis eirn/huørs Truskap eg heþe ædur reynt j storre Neyd. Og ad þu þecker hañ þui betur/ z hans Vinattu niota meiger/þa gacktu nu til hans med hiñ dauda j Secknum/ klaga þijna Neyd z sok þyrer hønū z bid hañ vm Ræd z Hialp so sm̄ þu badst hina adra/eg vona þu muner vel þinna Truskap hia hønum.

Huad z skiede. Jafnskiott sem hañ
heyrer þſſ Mans sonar Kløgumal
z søk/suarar hañ/Son miñ/Eg ma
medkieña ad þta er eitt þungt z hæt
telegt efne/eñ vegna þijns goda Fø
durs/huør ad er mier sierdeilis godur
Vin/ma eg z vil ecke þig yfergiefa
helldur þig trulega frelsa z þier hi-
alpa. Þa vard Sonuren gladur/ z
skyrde sijnum godum Vin fra søkinne
z sagde. Gude sie Lof ad mitt Mal
efne er ecke so illt nie hættelegt/hell
dr hef eg epter mijns fødurs Radū
þetta giort/so eg mætte hier af læ
ra ad vita huøria eg skyllde þ mijna
Vine hallda. Sijdan þackar hann
hønum fyrer godan Vinskap/ z kie
mur so gladur heim til sijns Fødurs/
hrosar sins Fødurs godum z hollum
Vin/og varadest epter þad ad hrosa
sier

ſier aþ mørgum Vinum/ þyrr en̄ hūn
heþde þa þekt z reynt
5 Fimta Teikn goods Vinſkapar
er/ Nær eirn vinur talar vel vm an̄-
an fraverãda. Par j mot eru þ
vonder Viner/ ſem lata bliđt z þag-
urt z gieþa god Ord vnder Eyrum.
En̄ nær þeir ſnua bakenu vid þeim
þa tala þeir jlla vm þa/ blota þeim
z ſmana þa ſkiem̄elega. Sliker eru
þr riettu Noþgards kietter/ ſem þlen
ſa j þrᵉ/ en̄ klora a bak til/ Vm hu
oria Dauid talar/ Pſal: 26. Peir
bleſſa med Munnenum/ enn bølua j
Niartanu
6 Siøtta Audkienēd er/ Nær god
er viner pin̄aſt giarnan/ z hryggiaſt
vid Skilnaden/ ellegar ſie þeir þiar
læger huør þra ødrum/ j an̄arlegum
Løndum/ en̄ eru þo nalæger z oadſkil

der j Hiørtunum. Sem Aristoteles seiger. Distantia loci non separat amicitiam, nam Amicitia animorum conjunctio est. Þad er/Þo goder viner sie j fiarlægd huør fra ødrum/ þa eru þeir ecke þess vegna adskilder þuiad Vinattan er sa hlutur sem saman bindur þeirra Hiørtu. Þetta samþycker eirnen Hieronymus þar hañ skrifar til Ruffinum. Obsecro te, ne amicum, qui diu quæritur, vix invenitur, difficile servatur, pariter cum oculis, mente amittas. Þad er Eg bid þig ad þu later ecke þiñ go dan vin/ad huørium þu hefur lein ge leitad/ z valla funded/ huøriũ ad torvellt er ad hallda/ so skiott þier wr Miñe lijda/ sem þu lijtur af hønum Augunum. Þui su er Art z Jþrott allra falskra vina/ad þeir sijna vi-

ne

ne ecke fierdeilis akta/girnast z ecke peirra Funde/ Napa kiærare peirra Kuediu eñ Konu. Eñ godum vinũ er pad stor glede ad huør pisse añan so þr talest vid jñbyrdis/ z giepe god Rad huør ødrũ. Seneca. Quid tibi dulcius quam habere Amicum cum quo omnia, ficut tecum loqui audeas. Pad er/ Quad kann ad vera æstelegra eñ ad hapa slijkan vin/ vid huørn madur ma tala so sem vid sial pan sig

Augustinus setur sialpan sig til Epterdæmis/ad hañ j sijnum Bng dome miste siñ godan vin/ hañ hape pa hugad/ad hañ være halpdaudur/ z pottist hapa mist so sm̃ sijna halpa æpe.

Ja ad vijsu eru goder Viner lijka sm̃ ein Sæl/ nær hun missest/ huørs

er þa aħars ad vænta eñ Daudās? Þui heþur eirn ad Naþne Lyricus (ꝫ Hieronymus ſkriþar vm) vegna ſijns Vinar alltijd beded Gud med þeſſum Ordum. Serves Domine dimidium animæ meæ. Þad er/O Drotten Gud vernda þu z vardveit helþ tena miñar Sælar. Þad þiña þeir aller vel ſem hallda godan Vinſkap ad þrra godur vinr er lijka ſem halþ þeirra Sæl

7 Siøunda z ſijdaſta merked godz vinſkapar er Stadþeſte j Elſkunne z Trulyndenu allt til æþeloka. Fal ſker viner byria þliott ſiñ vinſkap/eñ hañ þær ſkiotan enda/ſem meñ þla ga ad ſeigia. Quod cito fit, cito perit. Quad þliott er vppe/þ er þliott nidre. Eñ goder viner/ſem vña godz huør ødrum/þeir byria ecke ſiñ

vinſkap

Vinskap skyndelega/helldr eykur hn̄ sig huad epter an̄ad/ z þui meir han̄ vex/ þess stadþastare þa verdur hn̄. Þar vm talar Salomon/ Pro: 18. þar han̄ seiger. Omni tempore diligit, qui amicus est. Þad er/ Einn trwr Vinur elskar alltijd/ han̄ er ecke suipstun̄adur nie ostødugur/ helldur huad han̄ einusin̄e hyriad hefur/ þar stendur han̄ a

Þesse eru þau sio Merken/ huar af Madur ma þeckia godan Vinskap. Ja/ þau kien̄a oss ad goder truþaster viner sie ecke audþeingner/ so s̄ marg ur meinar. Þuiad hier sannast þorn Mælshættur. Amicus fidus Rara Avis in terris. Einn þastur vinur er þasien Fugl a Jørdu

Fyrst Neimuren er þullur Otruskapar/ z goder viner villdu enn stū dum

dum hialpa enn haþa þar þo ei ræd til. Þa skulum vier gieþa giætur ad vorum truþaſta z gooda Vin Jesu Christo hia huoriũ vier þiñum eina ſanna Vroþun z rietta Reynſlu/aþ huorium ad aller Truþaſter Viner þeckiaſt meiga

1 Þuiad hann heþur eina Hiart ans Samaumkun med oſſ þegar oſſ a mote geingur/enn þagnar nær oſſ geingur vel.

2 Hann ſtraþþar z aminner oſſ trulega.

3 Hañ huxar vm vort hid beſta/ hia ſijnum Himneſkum Fodur

4 Hann openberar oſſ ſijns Him- neſka Fodurs Ræd z vilia/ſo mijk- ed ſem oſſ þorþ gioreſt til vorrar Sæluhialpar

5 Hann helldur ſier jaþnan hia oſſ

ꝛ ſtendur med oſſ j allre vorre neyd.
6 Hann verndar ꝛ vardveiter oſſ
a allar ſijdur
7 Hann er ſtadfaſtur ꝛ trulyndur
vm alla Eilijfd.

Snøgt ad ſeigia/ Hañ audſyner oſſ ſiñ Truſkap ꝛ vinattu bæde med Ord ꝛ verk/ hñ ſtendur med oſſ j Lijfe ꝛ Dauda. Hañ vill vardveita vorn Lijkama ꝛ Sæl til eilijfs Lijfs. Þar fyrer meigũ vier vel ſetia vort Trauſt til hans/ ꝛ jata hñ ꝛ hallda fyrer vorn beſta Vin.

Slijkt hafa vorer agiæter Forfedur framſett fyrer ſijn Børn/ med eirne fagre Epterlijkingu a þennan Hætt

Þar vàr eirn mektugur Kongur/ ſem vpphof eirn af ſijnum Þienørũ til mijkillrar Tignar ꝛ Vegſemdar

⁊ trude hm̄ til sins giørvalls Kongs
rijkis: Og hier med sæmde hañ med
storū Aud ⁊ Rijkdome. Soddā vel-
giørd ⁊ sæmd misbrukade þienaren
storlega/ j þui hañ hyste ⁊ tok jñ til
sijn þañ argasta Kongsins Ovin/ ⁊
eydde mz hm̄ Kongsins gotse. Huørs
vegna Kōgr vard reidr/ ⁊ baud ad hei
ngia þañ otrua þienara j Galga.
Og sem þienaren var wtleiddur til
Galgans/ mæter hm̄ eirn hans Vin
ur/ hucr hønum hafde ædur þionad
kallar til hans/ ⁊ bidur hn̄ ad koma
sier til hialpar. Þa suarade hønum
þesse hans Vinur. O miñ Lagsma
dur/ Eg hafde goda Vine ædur eñ
þu varst fæddur/ ⁊ vona eg mune ep
ter þtta hafa goda vine/ þa þu han
ger j Galganum/ ⁊ ert rotnadur/ þo
vil eg med þm hætte sia aumur a þi
er.

er. Eg vil giefa þier tuær ſkikur Lie
reptz j huorium þu meiger hylia þig
ſo þu hanger ecke naken. Þar epter
matte hønum annar hñs velkiendur
Vinur/bidur hñ eirnen vm Nialp z
Niaſtod. Nañ ſuarade. Eg veit þi
er huørke Ræd nie Nialp/eñ ſo mijk
ed vil eg þier til Þocknunar giøra/
ad eg fylge þier til Galgans. Vm
ſijder kiemur hiñ þridie Vinur/huør
hønum hafde ædur veitt myklar vel
giørder/þo hañ þeim gleymt hefde:
Nañ ſæ aumur a hønum/z liet hein
gia ſig j ſtaden hans j Galga.
Þetta hafa þeir ſo wtlagt. Sa
megtuge Konguren er Almættugur
Gud z Fader a Nimnum. Nañ vpp
hof oſſ aumar Manſkiepnur ſtrax
þa hañ ſkapade oſſ til ſtorrar æru z
vegſemdar/og giørde oſſ Nerra yfer
 mijked

mijkid Gotz. Peim Velgiorningum gleymdum vier skiott þegar vier brut um z syndgudum/z tokū þaū stæsta z vesta Ovin Guds til Giesta; vor Nws/suelludum z erddum med hōn um a lijtillre stundu ollu voru Gotze Par fyrer liet Gud j sinne Reide/da udan koma yfer oss alla/j huorium vier mattū eilijflega ad vera fordœm der/heffde Christur ecke leyst oss þar fra.

Fyrste Vinuren med þær tuær sti kur Tiereyks/þyder og merker þetta stundlega Gots/med huoriu vier hli otum ad skyla oss og hylia j þessum Eymdardal/Eñ þad kann þo ecke vernda oss fyrer Daudanum z Fyr erdœminguñe. Sem Salomon seiger Prov: 11. Gots og Peningar styda ecke a Reidedar deige

Añar Vinuren sem fylgia villde þeim auma fangada mañe til Galgans/merker ættmeñ/Frændur z vine/sem fylgia oss wt wr Dyrunum/ til Grafareñar/Nuorier z ecke kunna ad hialpa oss fra Daudanū nie Fyrerdæminguñe. So sem þar stendur j 49 Psal: Eirn Broder kann ecke añan ad endurleysa

Þridie Vinuren sem sig lief heingia fyrer hiñ añan/er Jesus Christur Eilijfur Guds Sonur. Þuiad hañ hefur af breñande Elsku z vinattu til vor/jklædt sig voru Hollde z Blode/z er orden vor Broder/z liet fyrer vora Skulld heingia sig vppa Kroßins galga/z doo þar/huar med hañ forlijkte siñ Himneska Fodur/ vid oss/og leyste oss fra Syndonum/ Daudanum z Fyrerdæminguñe/ og

wtvegade oss eilyfft Riettlæte/Lyf z Sæluhialp. Par vm talar Paulus til Galat: 1. Christur hefur wtgiefed sialfan sig fyrer vorar Synder. Ephe: 2. Christur hefur forlykt oss vid Gud fyrer Krossen/z hefr deydt Ovinskapen fyrer sialfan sig. Hier af kunnum vier noglega ad alykta. Ad Christur Jesus Guds z Mariu sonur er hinn allra beste Vinur/vid huorn vier meigum hugga oss j allskyns Neyd/ja j Lyfe z Dauda.

O huad jlla mun ganga Gydingum/Heidingtum/Tyrkium/Papistum z ollum Vantruødum Mönnum
þeim sem þennan Vin fyrerlijta/hæda hann og spotta

VI

Huórnen kann goodur Vinskapur ad halldast og vera stadfastur

PAD er almenelegur Mals hattur. Non minor est virtus, quam quærere, parta tueri. Pad er ecke minne List ad giæta fengens Fiaar/en orka.

Epter pui ad godur Vinskapur sem adur er sagt/er eirn slykur dyrmætur Edla siodur/pa er hugleidanda/ad ecke er nog po hans sie leitad par til han verdur funden/helldur er harla naudsynlegt/Madur ascunde/ ad soddan eþldur z vpbyrtadur Vinskapur mætte stodugur z stadfastur halldast. Pui lyka sem skiedur von

da Meñ/nær þeir vita huar mÿken Fiesiod Silpurs z Gulls meige þin na/þa leggia þr sig heimuglega ep- ter/med Rane z Stulde yper hann ad komast. So plagar z Sathan/ sa eitradur Skalkur z vinskapar O vinur/ad giora þyrer siña Limi/hu ar hañ veit aþ þessū Fiesiod/ sem er godur vinskapur a medal Mañā/þa liñer hañ alldrei þyrr eñ hañ heþur honum þra þm rænt z stoled/so mÿ ked sem honum er mogulegt.

Item: Lijka so sem velbryniadur Striÿds her/sem vel helldur eitt/og heþur vakt a godre Skickan j moie Ovinum ad standa/hañ kañ skynde lega aþ einum Forrædara z vondū Falsara sueikenn vera / til ad verda snarlega sundurþyckur/huar aþ þeir verda a þlotta rekner/þyrre enn þa

varer. So er z hattad vm Diøpult sa sem er eirn Lugare z Mordinge hañ stundar þar jduglega epter/mz eitrudum Tungum z vondum Muñ um/ad spilla godum Vinskap/ z jñ þæra þar aptur j staden Eymd og Nørmung

Þad vottar dagleg Reynsla/nær Diøpullen sær Fiandskap medal vi naña/þa er eingen Reide stærre enn su/z enguer Meñ opsækia meir hu- er aññan eñ þeir. Þad er so sem ga- mallt Maal hliodar: Þui betra Viñ ned er/þß swrara er Ediked. Huad z skiede medal Postulaña Pæls og Barnabam. Actor: 15. Jtm/Me dal Ruffinum z Hieronymum/z añ ara pleire Vina. Þui eru þeir aller sæler sem Vinskapen hallda til æþe loka. Sem Seneca seiger. Servan

 dus

dus est omni diligentiâ, raro inuentus Amicus. Pad er/Madr skal vel adgiæta/hn læte ecke truþastan vin (huør ad er sem eirn þasien Fugl/z er ecke audvellt ad þiña)opþliott þra sier þluga/helldur bñhallde honu/þ besta hañ kañ/z møgulegt er

Nier til heyra þessar Nytsemdar Reglur.

1 Fyrsta Reglan er/ Huørium sm Gud heþur gieþed trwþast an Vin/ honu ber vandlega Gude þar þyrer ad þacka. Naþe Gud gieþed þier nø ckra Peninga/Gull eda Silþur/met ra eda miña/þa mattu mz riettu þacka hønum þar þyrer/Myklu helldr skalltu þ giøra/nær Gud gieþur þier goodan Vin / huør ad er eirn riett dyrmætur Fiesiodr/sem adur er sagt hañ verdur ecke med Fie z Peningu

bitalad

bitaladur/sem Syrach seiger 6 C:
Ningad heyrer S Pals mælsgrein
1 Theß: 5. Giøred packer Gude z
Fødur þyrer alla Nlute Bernhar
dus seiger. Disce ad singula Dona
Gratias agere. Lærdu þad ad packa
Gude þyrer sierhuoria hans Gæþu
Ad Packargiørden til Guds/hi
alpe til ad stadþesta auka z hallda
godan Vinskap/þad avijsar Christ
ur/Matth: 25. Luc: 19. Habenti
dabitur. Nuør sem heþur/hønu skal
gieþast. Pad er/Nuør hañ medkień
er z asañast lætur ad Gæþurnar sin
hañ heþur sie Guds Lan/og packar
Gude z prijsar hañ þyrer þær/z þer
med þær hønum til Dyrdar/þa vill
Gud auka þær og avaxta. Nier vm
talar sa gamle Lærare Casiodorus
so. Iugiter sibi subvenire facit, cui

collatum beneficium ante oculos sem
per assistit. Pad er/Sa er-maklegr
gott ad þiggia/sem medtekna Velgi
erninga japnan j miñe hepur. Par
j mot huor hñ medkieñer ecke godan
Vinskap ad vera Guds lan/z þack
ar ecke Gude pyrer hañ sem annad/
þa kañ hann ecke leinge stadpastur
ad vera
2 Onnur Reglan heiter. Ad bidia
jduglega/z Gud alla tijma ad akalla
ad hañ styrke z stadpeste hañ Vin-
skap/sm hañ hepur pyrer sitt Ord z
Heilagan Anda sett z byriad/ad hñ
matte stadpastur vera/aukast z hall
dast hans Napne til Dyrdar. So
bad David/Psalm: 68. Confirma
hoc Deus quód operatus es in nobis
Pad er/ Gud/styrktu þad sem þu
hepur j oss verkad.

Ad slijk Bæn sie nytsamleg og gagnleg/meigum vier vel merkia aff þui sem sagt er/huørsu ad Dioꝛull en z vonder Meñ Vinskapen hata/ z kuña ecke lijda ad nockrer forlijk-est vel/helldur hnyta eirn Vinen so hart j aññars Haar/ad þeir verda se int eda alldrei viner aptur/J giegn slijku stodar eckert betur eñ ein sterk Pater noster/og Christeleg Bæn til Guds.

Chrysostomus seiger. Nihil potentius hómine orante. Eingen er sier kare edur mattugre eñ Gudhræddur Madur/sa sem wtbwen er z brynjadur med christelegre Bæn. Það er vijst satt ad Dioꝛullen er sterkur/sm geingur j kringum oss so sem grenjāda Leon/z leitar ad þeim hann vpp-suelge/1 Pet: 5. Vijkingar z von

der

der mest/sem haþa Dioþulen j Fyl ge med sier/þeir eru mattuger j nog/ ad framkuæma þad hid vonda.

Enn ein Guds Barns Bæn er langtum sterkare. Nær eirn fromur Madur med sine Kuinnu z Bornum bidur trulega til Guds fyrer þeirra godum Vin/z hinn annar a hina sijdu ina giorer hid sama/þa er su Bæn lijka sem sterkur Mwr z Vorn j strijdi engum slijka Vine/so ad Dioþullen med sijnu Lide kann ecke audvelldlega þeim skada ad giora/helldur hlytur hann med Spotte z Skom j burtu ad vijkia.

Augustinus seiger. Impossibile est Preces multorum non exaudiri. Omøgulegt er/ad margra Fromra Manna Bæner skule ecke verda bænheyrdar.

3 Pridia Reglan heiter so/ Madur skal goda Vine opt heim sækia. Þuiad lÿka sem Elldurenn/ hafe hn̄ ecke Tilstón / so ad Elldsneyted sie ad honum lagt/ þa wtsloknar hann pullskiott: So er z hattad godū vinskap/ nær þeir sem viner eiga ad oa pitnast stalldā edr alldrei þa gleymest su vinatta skiott z wtkolnar. Þar pyrer byriar godum vinum/ ad heim sækia pwslega huør an̄an/ sierdeilis j Motgangs tÿmanum/ og giepa so huør ødrum god ord Ruggun z rad huar aþ þad kiemur ad Vinattann verdur þess stødugre stærre z stadpastare. Huar vm Syrach auuñer alla almen̄elega 17 Cap: Lat þier ecke þungt þÿkia ad vitia hins siuka/ þui ad þar þyrer muntu elskadur verda. Huad Christus Guds sonur stalpur

vottar

vottar/ Matth: 25. Ad þad þockn-
est honum vel þegar Madur vitiar
siukra z þangadra. Nañ vill a Do
msdeige þacka soddã vinsamlegũ z
myskunsømum Mønnum pyrer þad
sama/eins z hañ hepde þeiged þad
sialpur/þar hñ vill seigia. Siukur
var eg/ z þier vitiudud mijn/ J Myr
kuastopu vᵛ eg/ z þier komud til mijn
Og ep vier gietum ecke sialper per-
sonulega vitiad vorra godra Vina/
þa ber oss þo med vinsamlegum Bri
epum z bodum vor erende vid þa ad
wtrietta. Sem Seneca seiger. Si
Imagines nobis amicorum absenti-
um jucundæ sunt, quæ memoriam re
novant, Quanto jucundiores sunt li
teræ, quæ vera amici absentis Vesti
gia, veras notas afferunt. Þad er/
Kuñe Contrafet edur mælud mynd

vorra godra vina/ad gledia oss /nær vier hana siaum/ z vier hugsum til Þr ra/til hins bestа: Myklu helldur ge tum vier sied z þeckt þeirra gott hi atta til vor/nær vier skodum eda les um þeirra vinsamleg Brief/þo Þr sie oss fiarlæger. Huør giefur mz ordum vtskyrt/eda noglega vtskrif ad/huad vingiarnlega goodra Vina Brief eda Bod medteken verda?

4. Fiorda Reglan hliodar so. Ad eitn skule ødrum fyrre z fliotare ver da Neidur z æru ad audsyna. O hu ad good Tilhugsun er þad/ nær eitn godur Vinur hugsar so. Minn Vinr hefur mier margt z nÿked til goda giørt/Eg vil bidia Gud vm Hialp/ ad eg mætte vnbuna hønum þad ap tur/epter minne Formegan/og giora hønum til goda so leinge sem eg life

þessa

Þessa Reglu hefur Paulus vppteik
nad. Rom: 12

Ningad heyrer sa agiæte Mæls-
hættur Ambrosij þar hañ seiger.
Non te pudeat si prævenias amicum
in officio. Þad er/ Þu skallt ecke bl
ygdast ad verda fyrre þijnum Vin/
til Velgiørdaña. Vonder Menn z
falsker viner hafa angur z motlæte
af þui/ ef þeir giera ofmÿked gott
af sier/ z meina ꝥ sie forgiefins gi:
ørt/ z þui sie jlla spillt. Enn gooder
viner eru vggande/ þeir mune giøra
oflÿted gott. Og einn godur vinur
lætur sier anægia Velgiørder sijns
Vinar.

5 Fimta Reglan. Þu skallt þeig
ia/ z geyma hia sialfum þier þad s̄
þiñ vinur seiger þier/ þa styrkest vin
attan/ þegar eirn talar vid annan j

godre tru/eins z vid sig sialpan. Eñ huør sem ecke helldur hreinum mun ne/helldur obenberar pad strax od rum sem hañ heyrt hepur ap sÿnum vin/ sa vill ecke leinge vinskap hallda hans vinur verdur hanum prahorp en/so hañ kiemur ecke aptur sÿdañ.

Þetta vottar Sprach 27 Cap

Huør leynda Hlute openberar/ hañ misser Truna/z mun alldrei pa go dan vin. Hap þiñ vin j Heidre/z ha llt vid hañ Tru/eñ ep þu openberar hans leynda Hlute/ þa pær þu hann ecke aptur. Item/Sar meiga meñ binda/z Hroppyrde kunna Menn ad sætta/ eñ sa sem leynda hlute openbe rar/med hønum er wigiørt. Þad er Huør hañ dærliga vppe lætur þ sm mykla vardar/ hñ giører pævÿslega þuiad hañ misser godan Vin/z tap

 ar

ar eirnen Trunē/so hønū verdr þai eyter ecke audvelldlega truad/hn̄ sle pper þa synum vin/so sem einū Fu gle sier wr Hende/og Fiske wr synu Nete/sm̄ ecke koma aptur. Þui vill Syrach vier geymū vel tiltruad gotz z hølldum hreinum Munne

6 Siøtta Reglan hliodar so. Þu skallt ecke spotta og Hædung giøra ad þijnum Vin. Þuiad lijka sm̄ eitt gott Ord þiñur vel sin̄ stad/ og nær Madur talar giarnan vel vm goda men̄/z snyr ollu til hins besta/ slijkt ehler godan Vinskap med morgūm Mønnum/sem ædur er sagt. Eins lijka þa ryþst Vinskapuren mz vonn̄ ord Bakmælge/sem Syrach seiger/ 22 Cap: Huør sem kastar j Fugla þlocken/sa burt þæler þa/z huor ad sijnum Vin Hædung giører/hn̄ slij

tur j sundr Vinskapen. En þo þu berer Suerd j mote Vin þijnum/þa spillir þu ecke so miøg þar med (so sem med Fyrerlitningunne) þui þid kuned vel aptur ad sattast/eþ ad þu þordast hañ ecke z talar vid hann/ þuiad Madur kañ allt ad þorlijka/ vtan Hædung/Fyrerlitning/ Openberan leyndra hluta/z þalskleg suik þetta burt rekur vinena. Þad er/ Vilier þu hallda vinskap vid gooda Meñ/þa hallt þiñe Tungu j taume/later þu hana rada/z hæder þiñ Vin med henne/þa er slijk Fyrerlitning/eirri bitur z beiskur Nlutur/ so þu þær þijns Vinar Hiarta alldrei aptur/hañ gietur z alldrei slijku gleymt/þui þad sturlar so hans Hiarta sem þad være stunged med huøssum Þyrner. Lat þui ønguan egna þig
 vppa

vppa mote vin þÿnum/so þu spotter
hañ z hæder/helldr hallt þiñe Tun
gu j taumi/z hyxa vm þessa Reglu
Diffamare caue, nam revocare grauē
Pad er/Varast neirn ad hæda/þui
vont er þad ad græda
7 Siounda Reglan. Madur skal
ecke audvelldlega yfergiefa eirn vin
fyrer afian/sem marger ostadfaster
z lausinnader meñ giora/vm huor-
ia Meñ plaga ad seigia. Nann er
wt j Flandren/eg tek þa eirn añan.
Salomon j Ordskuida bokenne/
27. Afeggiar frá þessu/og seiger.
Yfergief ecke þiñ vin z þijns Fod
urs vin. Pad er/Yfergief ecke so li
ettelega þiñ vin/eda nockurn þann
sem þier eda þÿnum hefur til goda
giort/vegna hins nyia Vinar/Þui
hafe hiñ gamle vinur haft nockurn
breyst

Breyſkleik eda Lyte/ þa kañ ſkie hiñ nye haþe myklu þleire

Hingad heyrer Syrachs grein 7 Cap: Yþergieþ ecke vin þiñ þyrer nockra Fiemuna ſaker/ nie þiñ trwā Brodur þyrer þad beſta Gull. Margur meinar hañ vilie haþa ſtoran abata ꝛ Aviñing aþ einum nyiū vin lætur þeſſ vegna þann gamla þara þa geingur ſo med þad ſijdſta ſliſ̄kū oſtodugum Vindhønum/ ſm̄ þ gieck Eſopi Hunde/ ſem ſlepte Kiotſtyckenu wr Kiaptenum/ þegar hañ gapte epter þeſſ Skugga

Item/ Sprach 9. Yþergieþ ecke gamlan Vin/ þut þu veiſt ecke huort þu aviñur ſo mijkid med hinū nyia. Nyr vinur er lijka ſm̄ nytt Vijn laat hañ verda gamlan/ þa ſmackar hann þier vel. Med þeſſum ordum

 ſtraþþ

ſtraþþar Syrach þeſſhattar Folk/ ſ̄ yþergieþa gamla Vine aþ litlū Eþnum/ z gaþa epter nyum

Omne rarum charum, vileſcit quotidianum. Præſentia faſtidimus, & abſentia quærimus.

Þad er/ Fyrſt er allt þrægaſt/ Nuad nytt er þad er kiært/ huad madr daglega heþur/ þiker þanytt. Og þad vier ecke høþum/ þar ſtundū vier epter/ ſo ſem þad være Gull og Helgedomur

Syrach viſſe vel þad munde ecke vera ſierdeilis Kiør eda Abate/ ad byta j burt gømlum vin/ þui matte hñ med riettu ſeigia/ Yþergieþ ecke þiñ gamlā Vin þui þu veiſt ecke huørt u aviñur ſo myked med hinum nya Nyr Vinur er lyka ſem nytt Vyn. Nyr Miødur ecke ærs gamall/ ſma

ckar

ckar ecke so vel sm̄ sa hin̄ gamle/þui
þar þinst mÿked grugg ỹ honum/ sm̄
ecke hefur til botnsins sest. Þar fy
rer sia þu til/huort han̄ helldur þm
riettu Audkieñingar merkin̄/sem eru
Color, Odor, Sapor. Þad er: Mi
od þeckia Meñ/a hans Lit/a hans
Lykt/ z a hn̄s Smack. Eins lÿka
skal z reyna goda Vine
8 Attunda Reglan er. Madur
skal elska heidra z virda sÿns Vin
ar vin: Þuiad nær Madur hatar z
motstendur Vin sÿns vinar/ þ gein
gur honum til Hiarta/og giorer ho
num Stygd/so ad Vinattan spillest
þar af. Sem Titus Livius seiger
Amicitia violatur, si quis socios A
mici pro hostibus habeat. Þad er/
Godur Vinskapur verdur þa rofen
z spilltur/nær Madur helldur sÿns
 vinar

Vinar vin pyrer sinn Ovin. Þar j
mot/nær þu elskar z virder vin þij=
ns gods vinar/ þa gledur þu Hiar=
ta þijns Vinar/lijka sem pad være
hønu sialpu veitt. Og par aþ styrk
est vinattan millum þijn z þijns vin
ar. Sem Salomon seiger/Pro: 27
Yþergieþ ecke þijns Foodurs vin
9 Níunda Reglan hlodar so/Þij=
ns Vinar Ovine þordast þu/z hallt
þig þra þeim/sem Titus Livius sei=
ger. Amicitia violatur, si quis cum
Hostibus Amici se conjungit. Þad
er. Þa verdur godur vinskapur brot
en z eydelagdur/nær nockur vill sam
laga sig vid Ovine z Fiandmeñ sins
Vinar/z vmgangast med þeim.
10 Tiunda Reglan er. Fordastu
Illsku z hreckvijse/þuiad slijker meñ
koma myklu jllu aþ stad. Augusti=

nus ſtiger. Homo malus ſuſpicatur in alio, quod ſentit in ſe ipſo. Pad er. Hreckvijs Madur ætlar annann epter ſier. Og margur ætlar mig ſig ſeiger Mælshættur. Siae han̄ adra tala til ſamans þa miſlijkar hm̄ pad/ z ætlar þeir mune tala vm han̄ Þui ſkal Man̄ varaſt ſlika vondſku þuiad hun ſpiller Vinſkapn̄. En̄ huxa vm huad Chriſtr ſeiger Matt 9. Vtquid cogitatis mala in cordibus veſtris. Þui huxe þier vont j ydrum Hiørtum.

11 Elleffta Reglan. Vertu ecke audgintur til ad trua. Med ſoddan Talhlydne z audgintre Tru/brugg ar Dioffullen laungum Reide z ſundurlynde medal beſtu vina/og huad han̄ kan̄ ecke ſialffur ad giora edr aff ſtad koma/þa brukar hn̄ partil gam

 lar

lar vondar Konur edr añad þſſkyns Folk/ſem med Lygum z Baktale lii ka ſkule allra bragda. Þui huor hñ er audtrwa/ſa verdur eirnen audtæl dur z hæglega ſuiken/z aplar ſo ſier þeſſ æruitels ſem Menn plaga til Skiemtunar ad mæla. Qui facilè credit, levis eſt. Sa er audgintur õ øllu truer. Þui eiga goder Viner vm ad huxa/ ad þeir binde ſig ſo ſaman med Elſku z truſkap/ad Lyge muſſar Spilenu tape.
12 Tolpta Reglan. Naþ Nooþ z Skynſemð j þiñu Gamne/þui ſo ma madur Skiemtun z Gamaned j þrame haþa/hañ aþle ſier þar med Sæmdar z vinattu. Og Madr ma þar ſo miñked vid haþa z ſo ſtorkoſt lega giøra/ad hañ aþle ſier þar mz einkis annars enn Ovilldar z Nat urs.

urs. Þui hefur Diogenes Lacer-tus riett sagt: Amicum lædere ne so co quidem oportet. Nooz er a ski emtun besi so madur gange ecke þar med sijnum Naunga opnærre z gio re honum Skada

Sallt er eitt edla agiætur Mlut ur/þegar þad er stillt z hoflega bru kad/þa giører þad lystugan Mat z velsmackande. Enn sie þui opmiøg salltad þa verdur hann oheilnæmur z olystugur. So er z hattad vm ga maned/nær þad skiedur tierlega og hæverskelega þa efler þ Lyst z glede Enn þegar þad geingur wr hoofe/ þa verkar þad Reide z Ofund.

Histrix Þindsuijned hefur ad so nu huassa Bust/so skadar þad en-guan med hēne vtan þad sie þar til neydt. Eñ heimsker Meñ stijnga

opt

opt z picka med chøplegre skiemtun þeirra bestu vine

Rhinoceros er eitt Dyr sem heff ur Horn a Nøsonū. So eru z mar ger oskickanleger vonder Menn/ þeir eru oþyrerleitner z nasavijser/ so þr med sijnum hvøssum Hornum z skør pum Tøñum hlijpa ecke nie vorkyn na sijnum bestu vinum.

Eñ Skynsamur Madur/ hvør ad er eirn agiætur Dyrgripur/ hann stiller sitt Gaman i Hooþe/ vppa þ hñ sturle ecke þar med nie skade siñ Vin.

13 Þrettanda Reglan heiter/ Vor kynn þu Vin þijnum j øllu þui sem møgulegt er. Þetta er talad almeñe lega vm allt þad sem vin mans er a mote. Salomon Pro: 3. stadfest er þessa Reglu/ þar hañ seiger. Nu

ra ecke jllt vin þïnum sem þier vel
truer. Almennelegur Mælshattur
hliodar eirnen so. Quod tibi non fi
eri vis, alteri ne feceris. Pad er/
Huad þu villt ecke þig skie lata/þ
skalltu ecke ødrum giora/ Þetta eyk
ur Vinskapen
14 Fiortanda Reglan er. Þïns
Vinar lyte z averdingar skalltu m3
Hogværd z Þolenmæde yfervinna.
Þui huar finst sa Madur j Verøll
dune/ sem sie so vijs/ heilagur z sterk
ur ad hñ kune ecke ad falla z forsima
sig/ bæde med Huxønum/ Ordum og
verkum? Nu erum vier j Saukleika/
vorũ Ovinum skylduger gott ad gi
ora/ z fyrergiefa þeim þad vonda ẽ
þeir audsyna oss/ sem Paulus seiger:
Rom: 12. Yferviñed þad jlla med
godu. Myklu helldur hæfer oss/ ad
hylia

hylia Lyte z breste vors vinar/sa þ
vill ecke giora/hañ er ecke vel christ
en/helldur huorium Tyrkia z Neid-
ingia argare. Þui marger vijser Ne
idner Meñ haþa þeir vered/sem ecke
alleinasta giort haþa sijnum Vinū
til goda/ helldur z eirnen sijnū skæstu
Ovinum.

Pericles huør ed var eirn veglegr
Mann j Athenu borg/þegar hans
Motstødumadur hapde smanarlega
hædt hañ z spottad a Deigenum/þy
rer Radenu z Riettenum/þa liet hñ
siñ Þienara vm Kuøllded þylgia hø
num heim med Lios z Lykt

Þessu ber oss christnum epter ad
þylgia. Lijka so sem su skiæra Sol
burt driiþur opt og ostalldan mykla
Þoku z mørg dim Sky/so burt drij
þur Nogværdeñ marga Þþersyn/sē
til

til þellur medal vinatta

15 Fimtanda Reglan er. Þui øllu sem stodar z heyrer til Kiærleiks og Vinattu/skal Madur þram̄ hallda Sem z Seneca seiger. Odit verus Amor, nec patitur Moras. Þad er Kiærleike z vinatta lijda ecke Vndandratt/helldur þlyta sier og hrada meir z meir/þad ad þullkomna sem þeim tilheyrer/sierdeilis þa Neyd z Þreyngd er á þerdum:

Vier reynū̄ huorsu Sathan vor Ovinur þorsomar sig ecke/helldur er hañ slægur z þliotur j nog/til ad briota z eydeleggia godan vinskap/og þar j staden jñsetia z auka bæde Natur z Fiandskap

Þui wtheimter Guds dyrd z vor eigen Naudsyn/ad vier ecke þorsom um/myklu helldur sieum snarer z þli

oter

oker til ad premia þ z pramkuæma/ sem stodar z heyrer til Kiærleikans/ z godrar Vinattu

Þessar eru þær sierleguſtu z hellſtu Reglur sem oſſ amika/ad þad ſie ecke so ſlett z liett eþne/ad eþla god an vinſkap/hañ ad auka og hallda/ helldur heyre þar meira til/ſkule hñ akars ſtadþaſtur vera.

Fyrſt vier hoþum nu hingad til hondlad huad þiene z ſtode til ad jñ ſetia z eþla godan vinſkap vid Meñ ena: Myklu pramar byriar oſſ epter ad kieppaſt med hiñe ſtæſtu Aſtund an/þea ad vita huornen vier eigū go dan Vinſkap ad hallda vid vorn elſkulegan Brodur z Endurlauſnara Jeſum Chriſtum jñ til æþeloka

Og ad vier kyñum þui betur hñs Vinattu ad hallda/ſkulum vier hugleida

leida þessar epterþylgiande Greiner

1 Fyrst/ ad vier aþ hiarta jñelega þockū Gude Fødur a Himnum/ sem oss hefur gieþed z skeinkt siñ elskulegan Son/ sa ed sig hefur jklædt voru Holld z Blóde/og giort soddan Vinskap vid oss/ad hañ er orden vor allra kiærasté Broder/ z vill þyr'sly̆ kan vinskap giora oss med sier æþenlega ry̆ka z Sæluhølpna.

A þetta Packlæte eggiar oss hiñ H David j sy̆num 136 Psal: Þack ed Drottne/þui hañ er vingiarnlegur/þuiad hn̄s Myskunseme varer eilyfflega

2 J aññan Mata skulum vier aþ Hiarta Gud bidia z akalla/ad hañ vilie styrkia z stadþesta med sy̆nu orde z heiløgum Anda þañ Vinskap vier høþum vid Christum/ad hann

M mætte

mætte stadfastur vera til enda: Sy-
ka so sm̄ Paulus til Epheſ 3 Cap
bidur fyrer øllum christnum Mønn
um/ þar hañ seiger. Þar fyrer bey
ge eg mÿn Knie ꝼ̄ Fødr vors Droit
ens Jesu Christi/huør ad er riettur
Fader/yfer allt huad Børn kallast/
a Himnum z a Jørdu/ad hañ giefe
ydr Krapt epter rÿkdome siñar Dyr
dar/so ad þier styrkest j hans Anda
j hinum jñra Mañe/ z ad Christus
fyrer Truna bygge j ydrum Hiørt
um/z fyrer Kiærleikan rotfestest og
grundvallest
3 J þridia lage byriar oss Herran
Christum vorn allra kiærasta Brod
ur tÿdt z opt ad heimsækia/Giarnan
lada oss til hñs Orda z Sacramen-
ta/med þui hñ kallar oss til sÿn vin
samlega/Matt: 11. Komed til mÿn
aller

aller þier sem erþided z erud þiader/
og vil endurnæra ydur
4 J fiorda Mata ber oss ad gey
ma z vel hia oss hallda þeim mykla
Leyndardomum/ sem Christus vor el
skulegr Vin z Broder hefur j sijnu
Heilogu Evangelio oss tiltruad/ so
sem sialfur Christus aminnir z seig
er/ Matth: 7. Giefed ecke Hund
um Helgedomen/ z kasted ecke Perlū
fyrer Suijn. Slijkt heyrer Skrip-
tafedrum til/ z þm sem Skriptbera
sijnar Synder/ Huad sm̄ talad verd
ur vid Christū j þeim Skriptamaa-
lum/ þui eiga þeir hia sier ad hallda
Þui þar stendur/ Matth: 8. Sack
hiedan z seig þad onguum. Þar j
mot syndga aller openmuaader z ma
luger men̄/ sem openbera huad fram
fer j Skriptamaalonum.

5 J ꝼimtu Grein/byriar oſſ mꝫ
Velgiørdunum ad mæta Chriſto/ꝥ
er/Þeſſ meir vier ꝼikum Chriſti Kꝛ
ærleik ⁊ vinattu til vor/þui helldur
eigum vier ad elſka Chriſtum ⁊ hn̄s
Lime/⁊ ꝼikaſt honum þäcklater.
So ſem Lazarus mꝫ ſijnum tueim
ur Syſtrum Martha ⁊ Maria giø
rdu Chriſto þeirra godum vin

Herran Chriſtur hroſade ⁊ aſan̄
aſt liet vid Mariu Magdalenu j hw
ſe Simonis/ Luc: 7. velgiørning
ana/þa ſem hun veitte honum/þar
han̄ ſagde. Hen̄e ꝼyrergieꝼaſt mar
gar Synder/þui hun elſkade myked
ꝥ er/Med þui hun ꝼan̄ og ꝼornam
þa ſtoru Nꜳd ⁊ hialp/ſem hun haꝼ
de þeiged aꝼ Chriſto/þa er hun ꝥſſ
heitare til ad elſka ⁊ vegſama Chri
ſtum.

6 J siøttu Grein/ Ad vier tølum ecke jlla vm vorn goda Vin Jesum Christum/nie hædum hañ z þyrerlij tum/eige helldur medkiendañ Sann leik motstøndum/ huad oss mun ecke vel luckast. So sem stendur j Pist lenum til Hebre: 10. Myklar Pij ster mun sa verdskullda s̃ Guds Son þotum tredur/ z saurugt reiknar Te stamentis bloded/þyrer huørt hann er helgadur/ z suiuirder so Nadareñ ar Saltmala.
7 J siøunda Mæta/skulum vier ecke yþergieþa vorn besta vin Christ um vegna eins aftars/so sim̃ þad skie de j Pavadomenum/þeir lietu Chri stum þara/ z toku j staden hans hei laga þramlidna meñ/ster til Patro na/ z wtvøldu sier Klaustra Mwka z Brædur/ og giørdu þa ad sijnum

 bestu

bestu z stœrstu Vinum. Ett vier vil
ium elska z dyrka Christum vorn be
sta Vin z Brodur/ vmþram alla ad
ra/ z reidubuner vera hans vegna þ
ad yþergieþa sem vier elskum j þessū
Heime/ huxande vm Orden Christi/
Matth: 10. Huør hañ elskar Fød
ur z Modur meir eñ mig/ hñ er miñ
ecke verdugur.
8 J ættundu Grein/ skulum vier
elska alla Christi Vine/ sem eru all
er þeir ed a hañ trua/ z giøra þm
gott j þeirra Neyd z Motgange.
Huad Christur seiger sier sialþum
giort vera/ z vill a siinum Tiima þ
riikuglega launa. Matth: 10 z 25
Marc: 9.
9 Fyrer þad Niunda/ skulum vier
þlya z þordast Ovine Christi/ bæde
j Lærdome z Liþnade/ z haþa eckert
sam

samlag vid þa/Huad Dauid oss kie
ner med sijnu Eigen dæme Psalm
139. Þar hañ seiger. Perfecto O
dio oderam illos. Þad er/Drottenn/
Eg hata þa ap hiarta ſ þig hata.
10 Fyrer þad Tiunda/skulum vier
ecke hneyxla oss/huorke a Christi or
dum nie giørdum/eñ þo vor Skynse
me striþde þui riett j mote/siñ vier he
yrum. Og vilie Christur vilia vor
med heilogum Krosse/ z draga nock
ra stund vndan sijna Hialp/þa skulũ
vier ecke þar pyrer huxa/ad hañ sie
vor Ovinur! Helldur eigum vier ad
læra ad þeckia hans Mores z Mo
xas/Sid z Seinkun/so sem su Can
versk̃a Kuiñan mz sijnu Epterdæme
kieñer/Matth: 15.
11 Fyrer þad Ellepta/skulum vier
ecke audtruader vera. Þad er/Vier

ſkulum ecke trua huørium ſem einum
ſem ſier hrooſar aß Chriſto og hans
Anda. Nelldur eigũ vier ad reyna
Andana/huørt þeir ſie aß Gude/ſiñ
Johañes bydur. 1 Joh: 1. Proba-
te Spiritus, an ex Deo ſint. Þad er
Reyned Andana/huørt þeir eru aß
Gude.

12 Þad tolßta/ Vier ſkulum ecke
haßa ſtorkoſtlegt Gaman vid Chri
ſtum/ þad er/ Vier eigũ eckead miſ
brwka hans Ord z Sacrament/ta
la ecke ßaßeingelega þar vm/edr mz
Dryckiuſkap ſyngia/ſem margur gi
ører. Nelldur eigum vier med æru z
godre Skickan þar vm ad tala/ og
hyra vm þad ſem Chriſtur ſeiger
Matth: 12. Aß huøriu þui ßaßein
gelegu Orde ſem Madur talar/ſkal
hann Reikningſkap ſtanda a Doms
Deige

Þad

13 Pad Prettanda/ Vier eigum ad hlÿþa Christo vorum besta Vin j øllum Nlutum/so mÿked sem møgu legt er. Pad er/Vakta off trulega/ ad vera ecke Christo/z hans Orde a mote/huørke med huxønum/Ordum nie Giørdum/j þrekasta mata sem Gud gieþur off Nad til/so sem Pau lus eirnen amiñer til Phil: 1. Gan ged so sem ad verdugt er Evangelio Christi

14 Pad Fiortanda/ J Veyke og breiskleik/huar yñe vier hliotum opt siñis ad veþiast z reþa/skulum vier gledia off z hugga/vid Nogværd og Polenmæde vors goda Vinar Jesu Christi/eñ þa ecke þra hønum hlau pa/helldur off vid hañ hallda mz sañ re Jdran/z bidia hñ j stødugre Tru ad hñ off ecke aþrake/nie þra sier ka

 ske

ke/helldur oss ad sier take til Nutski
ptis sinar Nadar/epter sijnu eigenle
gu Fyrerheite. Matth: 11. Komed
til mijn aller ꝛct:.
15 Fyrer þad Fimtanda ꝛ sijdasta
Byriar oss plioftt ad vera til ad ver
ka ꝛ pramkuæma allt þad sem heyr
er til Kiærleik ꝛ vinskap/sm vier eig
um ad hallda vid Jesum Christum/
so sem Dauid kiener oss med sialps
sijns Epterdæme/þar hann seiger j
þeim 5 Psalme. Drotten/ærla vil
eg koma til þijn/ꝛ merkia þad. Og
sic sialpur Christur amiñer ꝛ seiger
Matth: 6. Leited pyrst Guds rijkis
ꝛ hans Riettlætis/so mun ydur allt
añad til leggiast/ꝛct: Þad er. Allt
huad þeim Vinskap tilheyrer/sm oss
ber ad hallda vid Gud/ꝛ hans Son
Jesum Christum ꝛ Heilagan Anda
þar

þar eigũ vier med hiñe stærstu Astun dan epter ad leita

Þetta sem nu er greint/stadfest-er/styrker/eykur/z stødugan giører þañ rietta Vinskap/huørn vier vm alla vora Daga hallda eigum/ vid Jesum Christum vorn Elskulegan Brodur z Lausnara/z so adra.

So eru hier nu j þessum Lærdome/sex Greiner stuttlega høndlad ar vm godan Vinskap ad hallda

I.

Huad godur og christeleg ur Vinskapur er/eda heiter.

II

Hudrsu dyemætur Fiesto-dur godur Vinskapur er

III

Huórnen godur Vinskap ur skal oppbyriast og eɮlast.

IIII

Huad slags ɮolk til Vina skal wtvelia

V

Huar aɮ Madur ma þeckia og reyna godan Vinskap

VI

Huørnen Vinskapur kañ stadɮastur og langvarande ad vera

J þessu øllū skulum vier hellst a
lijta vorn besta vin Jesum Christū
huørn vier eigum j allre vorre Neyd
⁊ Hørmungum ad tilbidia ⁊ akalla/
ad hn̄ vilie af sinne Myskun ⁊ næd
giøra oss sier lijka ⁊ sæluholpna ad
eilijfu. Þar til hialpe oss eilijfur
Gud og Fader a Himnum/ fyrer
þan̄ sama sin̄ Elskulega Son
vorn allra kiærasta Vin/
⁊ Brödur/ ⁊ þan̄ Ver
duga Heilaga Anda
AMEN

iesu christi þu sem sagder a krossinum
ader, fyrer gef þeim þad þuiad þeir uita
i huad þeir gera odrottin eg bid þig gief
mier þina nad ad eg kunne af hiarta pri
ad gefa þeim sem mier hafa amoti giort
o ad þu einnen af þinne nad og miskun m
fyrer gefer mier allar minar synder amē

O herra Iesu christi ei er eg uer
ugur ad þu gangir under þak mins
atta en þu ueist min uanmatt minna sal
let og med þar þier gerast eg nu af all
hiarta ad þu siert hia mier

Dan til heilagr
trenning
fir fram krong
na inama
e kiv
Sle þad

